

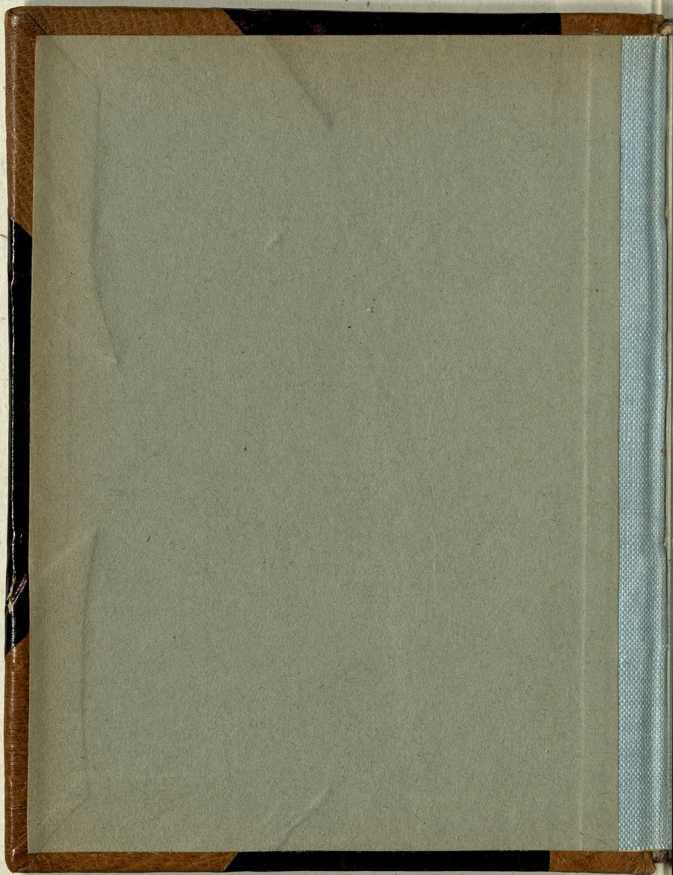
Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

VII 26840

58.

B. g. [signature]

nska
DA

Postar 7

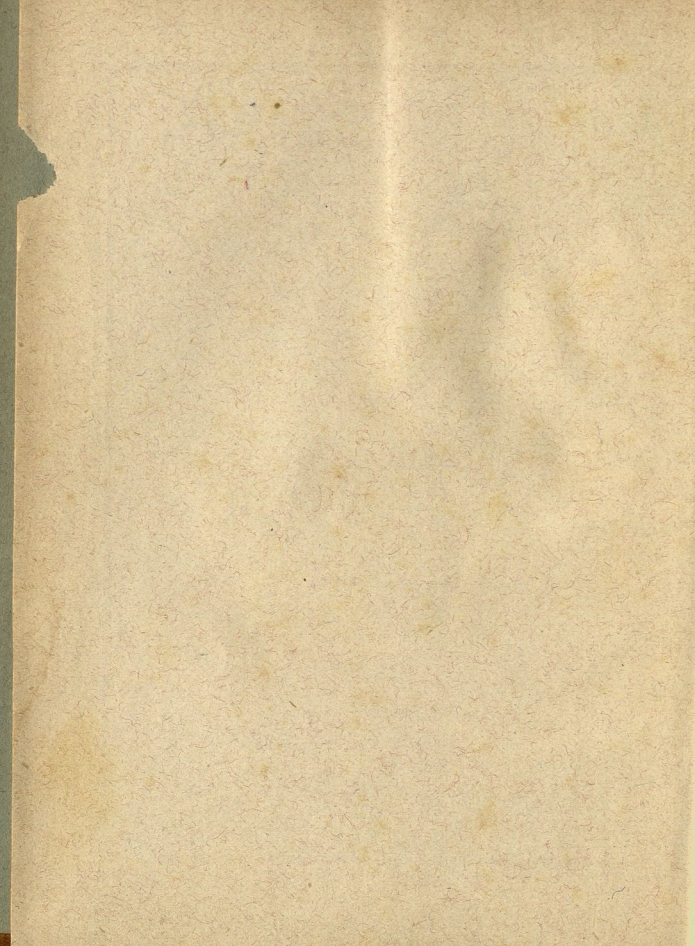
21

58.

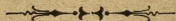
ES.

58.

26840, VII, B, 9

Slovenska Talija.

Zbirka dramatičnih del in iger.

Na svetlo daje

Dramatično društvo v Ljubljani.

58. Vezek :

Prenočišče v Granadi. — Čarostrelec. —
Prodana nevesta.

Prenočišče v Granadi.

Romantiška opera v dveh dejanjih.

Spisal K. baron pl. Braun. Uglasbil K. Kreutzer.

Poslovenil

Jožef Cimperman.

Priredil E. Gangl.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“

1893.

Osebe.

Gabrijela.

Gomec.

Lovec.

Grof Oton.

Ambrozijo, star pastir, stric Gabrijeli.

Vasko }
Pedro } pastirja.

Dvorjani. Lovci. Pastirji. Pastarice.

Čas : Sreda 16. stoletja.

Prvo dejanje.

Št. I. Arija.

Gabrijela.

Ker se vse mi je odvzelo,
Ni v pastirjev me družbó,
Še golobče moje belo
Orel je raztrgal smelo
V mojo žalost prebridkó.
Dar ljubezni ta pobožni,
Ki mi ga je on daríl,
Vsa tolažba mi otožni,
Zaklad moj je ž njim miníl.
Ko sem ptico ljubkovala,
Bol zamrla je srcá,
Ali orlu v rop zapala
Slika je ljubezni tá.
Ob vso srečo zdaj sem jaz!
Ko ob mēni je skakljala,
S pérjem lica mi pihljala,

Vračal se je prešli čas.
 Znamenje bil ptič je dobro,
 Da ga prstan ni svetál
 Kitil, ki ga on mi dal.

Recitativ.

Gomec.

Otožna, vender krasna
 Tam sedi —
 Blesteče ziblje se po belem vratu
 Val zlatih las!
 Prav vidim li? — Njen jok!

Gabrijela.

Moj Gomec!

Gomec.

Gabrijela, čemú jok tvoj?

Gabrijela.

Ah, mēni vse je zdaj odvzeto!

Gomec.

Dej, kakšna ti žalost, ki neznana mi,
 Srcé zvestó teži?

Gabrijela.

Golobče tvoje, tolažba mi, odvzeto je!

Gomec.

Li možno? Kaj tolika zavist
Njih je, da so golobče ti vzeli?

Gabrijela.

Motiš se! Le ôrel vzal je
Pred mojimi očmi, na vrh gorâ je letel ž njim;
Zamán roké sem vila svoje — ah!
Z golobom tem odvezeta jedina, zadnja
Rádost mênì.

Gomec.

Ne žáli se!

Gabrijela.

Kaj misliš li?

Gomec.

Poslednje naj poskusim še, kar
Mênì angelj sam je položil v dušo.
Slušaj me!

Št. 2. Duet.

Gomec.

Gnal užaljen svoje črede
Tja sem k viru v jelšni breg,
K tlàm povešal sem poglede,
Gledal ném valovja beg.
Potnika ni bilo zreti,
Ni zefir se čutil veti,

Molk skrivnosten vladal krog,
Zibal v sèn je pisan log.

Gabrijela.

Oh, kakó mi bol pekočo
Čuti moje ž njim srcé,
Prazno sreče dušo vročo
In brez nádej čutim žé.
Le naprej!

Gomec.

Kar se v okrogu
Skozi gozd, po pustem logu
Lovcev je oglašal rog,
Ki streljali so okrog.

Gabrijela.

Kaj je bilo?

Gomec.

Naznanili
V hipu so pastirji bili:
»Čujte, lov cesarski je,
Ki naznanil včeraj se.«

Gabrijela.

Mislili smo, da gospod
Naš je daleč proč od tod.

Gomec.

Princ prišel je v óno stran,
Vsem ljudem kot dobri znan.
S srčnostjo ljubezni kar
Jaz odkril mu bom željó ;
Kógar greje takšen žar,
Zgladi ostro si stezó.
Môrda bom veselje motil,
Vender tja se bom napotil,
Da bom zmagal ali pal.

Gabrijela.

Drzne si stvari se lotil,
Gledi, da ne boš se zmotil —
Bodeš li pred njim obstál ?

Gomec.

Dèkle, nehaj se solziti,
Sôlze so le prazna stvar,
Naju more on združiti —
Upa vzhaja svètli žar.

Gabrijela.

Ne, več nečem se solziti,
Sôlze so le prazna stvar,
Naju more on združiti —
Upa vzhaja svètli žar.

Obá.

Na pradede blage njega
Spomnil bodem (bode) vnuka tega;
Ako princ je kot očetje,
Bode nama dal zavetje,
Naju združi večna vez,
Ščit bo nama blagi knez.

Recitativ.

Gabrijela.

Ah, ko bi mogla ž njim! Zaupam jaz
Čuvaju se ljubezni. — Vidim prav?
Kdo hodi li po vrhu strme gôre?
Saj v záton solnce ni še palo,
Že se vračajo trinogi mi. —
O Bog! Kakó zdaj osamela stopim
V stan ta in včera nisem še
Takó. Golobče moje ni
Plen bilo še orlu; čuva
Môrda angelj nedolžnost roparske roké?

Lovec.

Bogú na čast, tu kažejo se hiše!
Dogodba čudna to, nezgoda ne. —
Kaj vidim tam? Ne vara me okó?
Resnično, dete, kakor roža krasno,
Ki svêtlokodravih je las bogato!

Dobil najlepšo srno v lôzi sem.
 Zaklâd zgubljen, prav kot v pravljičah starih,
 Odbegnila očém, kot jelen bajni —
 Tu svèt veljaj! — He, lépo dèkle, slušaj!

Gabrijela.

Nebó, pomoč!

Lovec.

Ne boj se pred menój!

Gabrijela.

Kdorkoli si, moj dvom mi ti oprôsti,
 Ko pred máno pomagalec si,
 Zdaj mislim jaz, da čudeži godé se —
 Golobče je, ki orlu bilo v krempljih!

Lovec.

Li možno je?

Gabrijela.

Najslaji mi, poslednji je zàklad moj,
 Ko ôrel mi golobče vzel,
 Srebrn mu prstan kitil vrat.

Lovec.

Ni treba — to okó nikdár ne vara.

Gabrijela.

Golobče, lêti, jaz grem za tebój!

Lovec.

Nedolžno, glej, se veselí! Duhá čuvaja je
Zabila.

Gabrijela.

Povejte mi, prijazni vi gospod,
Kakó ste brez perotij golobče mi
Prinesli sèm z višav?

Lovec.

Zašèl, a na visoki skali
Našèl na robu poleg sebe sem
Gnezdo orlovo. Zagrabil že sem puško jaz,
A vender nisem se odločil,
Da strelil bi, ker ôrle rad imám.
A ôrel, ki se vstrašil je glasú,
Poletel v zrak je in popustil plen svoj.

Gabrijela.

O, čast Bogú!

Lovec.

Poiskal sem goloba
In pot zajedno našel v ta sem dol.
Povej sedaj, dekletce: stan tvoj tu?

Gabrijela.

Pri mojem strici. Umrl mi je oče!

Lovec.

To stanovanje?

Gabrijela.

Zapuščeni grad iz časov še,
Ko Mavri tod so bili;
To pravi se, da Abenceragi
Sežgani bili v njem, kraljica pa,
Ne vem, če je.

Lovec.

Dà, dà, mogoče je!

Gabrijela.

Potem so roparji vánj pribežali,
Sedaj pastirji sebi v stan odbrali
Nevihti v bran. —
Vi govorite zdaj.

Lovec.

Povej mi ti, kaj rada li bi znala?

Gabrijela.

To znala rada bi, kdo ste, gospod.

Lovec.

Od srca rad, tu ni veliko reči.

Št. 3. Romanca.

Lovec.

Vladarjev sem ponosni strelec jaz,
 In daleč je moj rôdni grad slovêč;
 Če nimam nič kot puško, vranca, meč,
 Po volji devam vender vsak sem čas.
 Pogledi tujca tudi ti ljubó,
 Ki v ljúbo tebi pot prešêl strmó.
 Ko se privije ti golób kroták,
 Spomin na lovca zbúdi se sladák!
 Usoda me bo gnala skoraj proč,
 Nikdár življenja ne miruje lov,
 Na té pa mislil lovec dan bo, noč,
 Četudi zabiš ti obraz njegov.
 Udal nikdár ne bom se čaru zmot,
 Ko spet prišêl na trnjevi bom pot.
 Ko se privije ti golób kroták,
 Spomin na lovca zbúdi se sladák!

Št. 4. Récitativ, scena in duet.

Lovec.

Zdaj želel bi, da bi mi ti kosilo
 Pripravila.

Gabrijela.

Z ovočjem, kruhom ti postrežem,
 Z mlekom jaz lahkó sedaj.

Lovec.

Če ta ti hrana rožno barva lica,
Ž njo lahko zadovoljen jaz sem lovec.

Lovec.

Kak žar očij! To jasno čelo!
Nedolžno sije nje okó.
Da strelec jaz sem v tej dolini,
Deklè to moje, puška moja ta,
Odšel zarano bi vesel
In vrnil bi se spet z večernim mrakom.
Našel bi čakajoč jo mène,
Pozdrav bi bral iz jasnih nje očij,
Rekoč: Glej, tu sem zopet — in pritisnil
Na srce jo !

Gabrijela.

No, tu sem zopet!

Lovec.

Oj, ti!

Gabrijela.

Vprašala bi vas nekaj,
A se ne upam.

Lovec.

Kaj?

Gabrijela.

Vi ste pri dvoru?

Lovec.

Ej, kaj to dé?

Gabrijela.

Slušajte me!

Poznate li vi princa?

Lovec.

Jaz? Malo res. Osobno namreč ne!

Gabrijela.

To prav mi je! Od daleč solnca glejte,
A molčite! Zasluži prestol on?

Lovec.

Kaj vprašaš ti? Kdo naju presoditi
In to brez mislij more odločiti?
Kaj hotel ni? On sin kraljevi je!

Gabrijela.

To mar mi ni. Je li pošten in blag,
Pošten in blag, kot splošno govori se?

Lovec.

To znam, da je resnično poštenjak —
Prestopek pa njegov vsak potrpi se.

Gabrijela.

To je izvrstno!

*Lovec.**

Kaj k njemu greš?

Gabrijela.

Četudi grem.

Lovec.

Potem ti svèt dam tak,
Da si oprezna, kar se koli dá.
Ker princ naš lepe deve rad imá.

Gabrijela.

Za tó so druge! — Če za ljud je vnet,
Je li jednak mu vitez ali kmet?
Li bode, kadar v ráko ponesó ga,
Za njim sirota jokala uboga?
Povedite!

Lovec.

Kar more in kar zná, jaz menim, dà! *

Gabrijela.

Kaj vam je, dobri mož?

*) Besed od * do * ni v partituri.

Lovec.

Poglèd me tvoj užgal je,
Kot néba svètli žar,
Okó mi mrak obdal je,
Zadel me ognja vdar.

Gabrijelu.

Jaz nisem vas užgala,
To dobro vém — nikdár,
Končana bodi šala,
Če ne, pobegnem kar.

Lovec.

Dekletce ti, sedaj jaz vprašam naj!

Gabrijela.

Le brž!

Lovec.

Kaj iščeš pa, povej srčno,
Pri princi ti? Trè li te žalost, kaj?

Gabrijela.

Težko povém, a če je že takó —
Gospod, vi li kaj ljubite?

Lovec.

Jaz? Ne!

Gabrijela.

Sevé, zdaj teža je!

Lovec.

I nù, saj da se kaj dobiti!

Gabrijela.

Pri mênì je končano tó.

Lovec.

Oj, srce svoje mi odkrij ti!

Gabrijela.

Posluh: jaz snubca ímam dva!

Lovec.

Kaj? Dva?

Gabrijela.

A jeden le bo moj.

Lovec.

Takó, zdaj sled dobil sem koj.

Gabrijela.

Moj pravi k princu prosit šel je,
Da naju krepko branil bó.

Lovec.

Završil bom, kar on začel je
Tvoj váruh sem, tu na rokó.

Gabrijela.

Poznate princa vi takó,
Da smem verjeti vam le-tó?

Lovec.

Oj, srce ti, radúj se zdaj,
Princ rad storí mi marsikaj. —
Jaz moram drugemu jo dati,
Ta roža záme vzrasla ní;
Srcé začenja trepetati,
Ko v krasne gledam ji očí.

Gabrijela.

Smém se li nádeji udati?
Da je pošten, kažó očí;
Srcé začenja trepetati —
Res bode li, kar govórí?
Gospod, otožni ste — težkó
Obljubo izpolniti bó?

Lovec.

Pogléd me tvoj užgal je i. t. d.

Gabrijela.

Jaz nisem vas užgala i. t. d.

Št. 5. Kvintet.

Vasko.

Nazaj!

Lovec.

Predrznež, se li smeš lotiti?

Vasko.

Lotiti?

Ambrozijo.

Ha, nevesta, znajte, je!

Vasko.

Kaj takega vé Španjec pokoriti!

Lovec.

Kaj ta je pravi?

Vasko.

Kaj? Tak znana žé?

Pedro.

Dovòlj!

Vasko

Z znamenji hčeta govoriti?

Ambrozijo.

Ti notri brž!

Vasko.

Ti pa odpravi se!

Lovec.

Besedo rečem le —

In vi — ne, ne!

Kdo vstaja zoper mène?

Vasko.

Ti misliš pač, da nas je puške strah?
Trijé in jeden!

Ambrozijo.

Žvižeg moj prižêne
Iz gozda semkaj hlapcev roj na mah?

Vasko.

Proč, proč!

Lovec.

Le mir ji daj!

Gabrijela.

Bodite mili!

Želeli ste, da bi vas pogostili.

Lovec.

Takó — že prav, že prav!
Stvarí je konec zdaj.
Jaz sem zašel, rad bil bi tu čez noč.

Vasko.

Glej, glej!

Gabrijela.

Naj bo!

Vasko.

Mi gostov ne želimo.

Gabrijela.

Pokòj! — Vladarjev je služabnik tó.

Vasko.

Naj bil bi sam, mi ga le ne trpimo.
Dovòlj je zdaj!

Lovec.

Jaz steljo vam hčem plačati dragó.

Vasko.

Zlatnikov mošnja, kras njegov blesteči
Ustavljata mi jeze moč,
Dovolim ti, z ležiščem mu postreči —
A jutri šel ne bode proč.

Ambrozijo. Pedro.

Zlatnikov mošnja, kras njegov blesteči
 Ustavljata mi jeze moč,
 Davoli ji, z ležiščem mu postreči,
 Potem naj jutri ide proč.

Lovec. Gabrijela.

Zlatnikov mošnja, { in moj kras } blesteči
 Ustavljata jim jeze moč,
 Dovolil je, z ležiščem { mi } postreči
 A jutri { šel pa bodem } proč.
 { vam }
 { pojdete pa }

Lovec.

Plačilo rad naprej vam dam,
 Če smem pod streho iti k vam!

Vasko.

Nevsmiljenosti pri pastirjih — ní je,
 Za potnika srcé jim vedno bije.

Gabrijela.

Kdo bi besedam tem verjel,
 Da bi le srečno že odšel.

Vasko.

Gospod, krasna je puška tá —
Je li nabita, kažite!

Lovec.

Previden lovec skrb imá,
Orožja on iz rok ne dá.

Vasko.

I no, naj bo! Nikari se jeziti.

Gabrijela.

Tedaj mu smém zdaj postelj narediti?

Ambrozijo.

Saj plačal je!

Vasko.

Čast bo za nas, čast bo za nas!

Gabrijela.

Le v hišo zdaj, gospod, prosim vas.

Lovec.

Kakó obraz žarí se,
Ko gledam jo ljubó —
Ljubezen, ki budí se,
Zatiram le težkó.

Ljubiti pastarice
 Ne more žlahtna kri;
 Kreposti v bran z desnice
 Močjó junak živí.

Gabrijela.

Kakó obraz žarí se,
 Ko gleda me ljubó,
 Bojazen, ki budí se,
 Zatiram jaz težkó.
 Vse pride do resnice,
 Če s knezom govori —
 Junak z močjó desnice
 Za mène vse storí.

Vasko.

Kakó obraz žarí se,
 Ko gleda jo ljubó,
 Ljubezen, ki budí se,
 Zatira on težkó.
 Stvar jasno je zaključil,
 V dolžnosti pa možá
 Moj nož ga bo poučil —
 On Španjcev ne pozná.

Ambrozijo. Pedro.

Kakó obraz žarí se,
 Ko gleda jo ljubó,

Ljubezen, ki budí se,
 Zatira on težkó.
 Stvar jasno je zaključil —
 V dolžnosti bo možá
 Že Vasko ga poučil —
 On Španjcev ne pozná.

Št. 6. Kvintet in zbor pastirjev.

Gabrijela.

Gospod moj ljubi, sédite,
 A brez srdú — to védite.

Lovec.

Ko ti okó večérni svit obhaja,
 Ti Vila si, ki čašo mi podaja;
 A prej pokusi ti, lepó deklè,
 Takó pri rožnih ustnah šega je.

Vasko.

Kakó se je on zdaj spokóril,
 Usodi temni je zapal.

Ambrozijo. Pedro.

Nikdár se gost ne bo umoril,
 Ki bo pri nas čez noč ostal.

Vasko.

Pomišljate? Prav, sam jaz čin storím;
Poljubil jo — zató ga umorím.

Ambrozijo Pedro.

Pogreznil on nas bo v pogubo,
Pekèl plamtí v njegà očéh;
Zlató sicer je mêni ljúbo,
Umòr pa zdí se mêni greh.

Lovec.

Nebó krasé oblaki zlati,
Cvetòč, prijazen tu je svet,
Vštric sebe daj mi počivati,
Da vživam slast, kot váruh čred.

Gabrijela.

Strah vzbuja Vaskov pôgled mêni,
Že mnogih kriv je hudobíj,
Strah me vznemirja nezrečeni,
Opasnost tujcu tu pretí.

Zbor.

Hití korák z višave
V prijazno nam raván,
Nas pesmi kot pozdrave
Gasneči sluša dan.

Lovec.

Hití korák z višave
 V prijazno jim raván,
 Njih pesmi kot pozdrave
 Gasneči sluša dan.

Zbor.

Tožbé so vse nam tuje,
 Pastir ob čredi čuje,
 Kar zdaj ga veselí,
 Nov dan mu ponoví.

Gabrijela.

Kar zdaj jih veselí,
 Nov strah mi le budi.

Št. 7. Vokalni zbor in ensemble.*Zbor.*

Lovca lepega tu glej!
 A od kod, kdó nam povej?
 Njega stas — kakó krasán je,
 Kot vladarjem da odbrán je;
 Kaže v tej obleki tú,
 Da je žlahtnega rodú.

Št. 8. Ensemble.

Gabrijela.

Recite mu: Dobro došel!
 Dajte mu v pozdráv rokó,
 Da nezgodi bode prošel,
 Ki pretila mu takó.

Zbor.

Recite mu: Dobro došel!
 Bratsko mu v pozdráv rokó;
 Da od tod ne bode prošel,
 Vsak pozdravi ga srčnó!

Lovec.

Ako sem vam dobro došel,
 Bratsko vam podam rokó;
 Oh, kakó od vas bi prošel,
 Pustil lépo zêmljo tó.

Zbor.

Da od tod ne bode prošel,
 Vsak pozdravi ga srčnó.

Vasko.

Níkdar nam ne bode prošel,
 Mêni pade on v rokó!

Lovec.

Dekletce drago,
 Da kosilo delo
 Bolj mēni bo, spev mi vesel zapój!

Gabrijela.

Da gostu mine čas veselo,
 Glasnó spev torej zvēni moj!

Ambrozijo.

Poj mu romanco
 O Mavrov gradú.

Gabrijela.

Če hočete, naj torej bó,
 A poleg pojte vsi lepó!

Št. 9. Romanca.*Gabrijela.*

Kdó v Mavrov starem grádu,
 Ko zbor duhov bedí
 Ob vihre besnem jadu
 Vzdihuje poln bolí?
 Kdo je, ki tare ga bolest?
 Fatima — ta vzdihuje,
 Ne utolaži se;
 Nobenemu ni tuje,
 Da to kraljica je.

Zbor.

Fatima — ta vzdihuje,
Ne utolaži se;
Nobenemu ni tuje,
Da to kraljica je.

Gabrijela.

Soproog nji drag ubit je,
Rop deca je, prestol,
Zasmeh našló upitje
In našla nje je bol
Zasmeh nje našla le je bol.
Prišli plemenitaši
Junaškega srcá
V pomoč kraljici naši,
Vsegà jo rešit zlà.

Zbor.

Prišli plemenitaši
Junaškega srcá
V pomoč kraljici naši,
Vsegà jo rešit zlà.

Gabrijela.

Grad truma je oblegla,
Osvétila se tam,

Kar z mečem ni dosegla,
 Sežgal je bakelj plam.
 Potem pa se podala
 Fatima v samostan,
 Tam žitja smrt končala
 Kraljici Mavrov dan.

Zbor.

Potem pa se podala
 Fatima v samostan,
 Tam žitja smrt končala
 Kraljici Mavrov dan.

Št. 10. Finale. Ensemble.

Lovec.

Tvoje óko črno-milo
 Čézme tajno moč imá,
 Tvoje petje prebudilo
 Rádost novo je srcá.
 Če v turnirji bojeval se
 Za roké bi tvoje dar,
 Viteza bi jaz ne bal se,
 Bodi mlad kdó ali star.

Vasko. Ambrozijo. Pedro.

Roka se bo maščevala,
 Čast namera mi postala ;

Gleda jo takó strastnó —
 Vzel nevesto $\left\{ \begin{array}{l} \text{mojo} \\ \text{svojo} \end{array} \right\}$ bó.

Gabrijela.

Biti mi srcé začenja,
 Njih je maščevanje sklep,
 Če rešnica bom življenja
 Njemu, čin ta moj bo lep.

Zbor.

Že bojí se Gabrijela,
 Če se bliža tujec ji,
 Vaska dušo strast prevzelo —
 Maščevanja on želi.

Št. 11. Končni zbor.

Vasko. Ambrozijo. Pedro.

Kadar luč ugasne dneva,
 Ko bo v miru spal nočí,
 Strast, ki v mênì prekipeva,
 Čin krvavi izvrší.
 Ker se drznil poljubiti,
 Žitje mora izgubiti;
 Kadar dan se spet zazná,
 Mrtvega dobé možá.

Gabrijela.

Prsi mēni strah preveva,
 Ker je tujec v stiski zli,
 Up mi duše ne ogreva,
 Da nesreči ubeží.
 Sklep v njih prsih žije skriti:
 Njega skrivno umoriti —
 V nôči temni kraj je tá
 Res ópasen za možá.

Lovec.

Kaj li prsi strah preveva
 Nji, ki vzela mi močí,
 Kadar si očij nje seva
 Željni pôgled moj želí?
 Hotel sem jo poljubiti,
 Sèn s poljubom osladiti —
 Kakor angelj iz nebá
 Vlada v sredi mi srcá.

Zbor.

Že večerni zvon odmeva,
 Svet objemlje mir nočí,
 V zvezde se nebó odeva,
 Sladkih sanj si vsak želí.
 H gostu, sèn nebá, prihiti,
 Pôkoj daj mu osladiti,
 Dôkler spet izza gorâ
 Vstane zlata luč nebá!

Drugo dejanje.

Št. 12. Arija in zbor.

Gomec.

Čegava last tam konj je oni,
Ki ob drevó privezan je?
In psa sta poleg, z lajanjem na kvišku
Ob skali spenjata se strmi.
Mordà se upal lovec na goró,
Mordà že v brézdnu smrt je našel svojo?

Arija.

Kaj naj storim? Vsi upi moji krasni
Zamán, moj zmoter daleč je od tod!
Kje li je princ? Kdo stvar mi to pojásni?
Izgrešil že sem môrda pravi pot.
Moj zmoter daleč je ostal od tod.
Prav čujem li? Od ône mi goré
Glasovi semkaj lovskih rog zvené,
In brze jezdece zrém prihajaje,

Ki v noči tej luč bakelj svit jim daje.
 Odsedajo in plezajo srčno,
 Kot da peròt njih vodi jim nogó.

Zbor.

Čuj pasji glas.
 Up vstaja v nas.
 Ki bodi zvest poslèj!
 On biva tod —
 Zdaj svètel pot
 Nam je — naprej, naprej!

Gomec.

Kaj konja iščete mordà?
 Pojasnim rad vam od srcá:
 Šel gôri je na strmi pot,
 Psi sled vam kažejo od tod.

Zbor.

Za njim, za njim na strmi pot,
 Psi sled nam kažejo od tod!

Gomec.

Stojte še!
 Zamán bi sámí se trudili,
 Če levo breg vi obhodili,
 Zazrli bote stari Mavrov grad,
 Med tem ko jaz, ki pota vešč sem,

Naslanjam na mladeniško se moč.
 Pri onem gradu vidimo se zopet,
 Tam najdemo sodruga, ki ga iščete.

Na svojó se moč opiram
 In v pomoč Boga oziram,
 Po kamniti poti tej
 H gnezdú orla brž naprej!
 Čez prepade hočem iti,
 Zášlemu v rešitev priti;
 Princ za hrabrost mi srcá
 Gabrijelo pôtlej dá!

Zbor.

Da bi dobro ti uspelo
 Započeto drzno delo!
 Princ za hrabrost ti srcá
 Častno pôtlej plačo dá!

(Izpremembra.)

Št. 13. Vstopni akt in recitativ.

Vasko.

Recite zdaj, gospod,
 Če se jezite še na nas?
 Resnično je, da ni pastir
 Najlepšega vedenja vedno,
 A smo pošteni, to je res!

Lovec.

To je dovòlj! Čas ni bil mêni dolg:
Mladenke lépe sladka pesem je
Čarôbno rádost lila mi v srcé.

Vasko.

Tu vstopite! Kar hiša dobrega
Imá, lepó vam ona s tem postreže!
Sladák vam sèn! A če bi kaj začuli,
Ne bojte se, pri nas je skoraj dan!
Sladák vam sèn!

Lovec.

Do jutra, jaz to upam.

Vasko.

Če drago vam, saj brez skrbí ste tu.

Št. 14. Scena in arija.

Lovec.

Noč krasna je, zvezd svetijo se trume,
Goré kažó se kakor velikan,
Kdo bi iskál me tu v daljavi šume
Pastirjem gosta, proč od družbe stran,
Tu v Mavrov gradu, ki je pust, temán?

Arija.

Zares dogodek tá je záme,
 Zeló vesel sem zdaj ga jaz;
 Kakó strašné so stene sáme,
 In njih že bleđi, stari kras.
 Bog zna, če res Abanceragi
 Tu izgubili život dragi?
 Tam temna stena kaže ognja znak,
 Kri njihovo tá môrda pil je tlak.
 Duhovi, pôkoj naj vam bó!
 Če prišli bi, se ne bojim:
 Roké čisté, srcé čistó —
 To silen strah duhovom zlim.

Kot reka čas hití,
 Ki v večnost se gubí,
 Krasú vsa moč zamrè,
 Samó le jedno ne
 Iz onega svetá,
 Od jasnega nebá,
 Mir seli se ljubó
 V srcé, ki je čistó.

K pokoju zdaj! — Ne vém, kakó mi je —
 Prav truden sem, vznemirja me plahota;
 Kaj to li je? Lic njenih li lepota?
 Poljubil sem jo jaz na lice le!
 Če v sanjah zrèm podobo nje ljubó,

Potem naj dolgo sèn mi ne izgine,
 Ker slajih sanj nikdár ne da nebó.
 Le spì, srcé, moj zàklad, spì sladkó!

Št. 15. Romanca.

Gabrijela.

Tiho veje, pada jasna
 Rôsa krog, temè bežé,
 Alkacorja pesem glasna
 Čuje se, ko k ljubi gré.
 In raduje nje srcé se,
 Sluša Murov glas iskrén,
 Sôlze bridke njé sušé se,
 Ko je blizu ljubec njen.
 Toda prej ko noč izgine,
 Pojde on od teh zidóv,
 Rano ga čez hrib, doline
 Nese iskri konj njegov.
 Sôlze njé poizgubé se,
 Ko se zlati dan vzbudí,
 Veselí pa njé srcé se
 Zopet tihe polnočí.

Št. 16. Recitativ.

Gabrijela.

Gospod, vzbudite se!
 Rešiti moram vas.

Kaj še ni vzbujen? Ne čuje me!
Iz zida kamen tá naj ga vzbudí.

Lovec.

Kaj je? — Kaj, vidim prav? Ti k mêní greš?

Gabrijela.

Pastirji umoriti vas hoté.

Lovec.

Ti sanjaš le!

Gabrijela.

Ah, ne! Le čujte me, v korist vam bo!
Pripravili so že sekiro, da bi
Ž njo vas umorili. — Morilce čujte!
Pomoč vam dobim. — Nebó vas
Čuvaj! — Naglo moram stran.

Lovec.

Brez vzroka ni ji sumnja ta!
Moj Bog, zatvorjene so duri,
Ugasnjena svetilka
Vender meseca je jasen svit.
Če lovec pa — pogumni on junak —
Še puško imá — a Bog moj, kaj je to?
Cev mokra je in kremen odbit,
Da te imám! Mordà je tu zapah?
Zdaj za naskok jaz varen sem!

Kvartet.*Lovec.*

Le vèn, ti meč, kot gad strupén! —
 A koji je? Dà, dedov Damascén.
 Le sem, lupeži, če želi me kdó,
 Jaz sukati znam meč z drznó rokó.

Pedro.

Vse tiho je!

Vasko.

Ničesar ni čutiti!

Ambrozijo.

Zdaj tiho dajva zanjko mu oviti.

Vasko.

Življenje laglje vzame se takó —
 Ušel vas strah prepiru bó.
 Hudič!

Ambrozijo. Pedro.

Kaj se je pa zgodilo?

Vasko.

Zdaj lahko se ne bo storilo,
 Pozabil sem — pokoro jaz imám —
 Zapah na starih vratih tam.

Ambrozijo. Pedro.

Usode glas tu govori:
Zločinstva ne storite vi!

Lovec.

Meč dédov tá mi govori:
Po roparjih ne boš pal tí!

Vasko.

Brezumni, mir in čujte me:
Načrt izpremení moj se. —
Odprite mi, gospod, da notri grem!

Lovec.

Že prav, a kaj potem?

Vasko.

Možjé so tú, lepí, čvrstí ljudjé,
Ljudjé vladarja.

Lovec.

Dan je čas za njé.
Krí mojo hočejo preliti,
A sili njih jaz v bran stojim,
In kdor se drzne me raniti,
S tem mečem jaz ga umorim.

Vasko. Ambrozijo. Pedro.

Kri njega hočem jaz preliti,
Naredil konec bodem ž njim,
In če se drznil on bi braniti,
S tem mečem jaz ga umorim.

Vasko.

Le nánj, le nánj! Kdo se bo hruma bal!

Lovec.

Napad ta bodem z mečem kaznoval.
Proč! Še ste prostí,
A poklekníte zdaj mi vsi!
Jaz sem —

Vasko.

Kdor hče!

Pedro.

Kakó, čuj, zove se!

Lovec.

Le bojte se! — Jaz princ sem, vaš vladár!

Vasko.

Plašljivci, vzdignite urnó se,
Sicèr vas zbijem v kóse!

Lovec.

Živòt tvoj smrti je zapal,
Ostró te bodem kaznoval.

Ambrozijo.

Gorjé, gorjé!

Lovec.

Pobegni, ti zločinec!

Vasko.

Zdaj ti si moj! Poslal te bodem v pèklo.

Lovec.

Grob tebi pèklo bó,
Tja pahnem te z rokó!
Ha, lupež!

Gabrijela.

Milost, oj gospod!
Priatelj je, in bliža se pomoč.

Lovec.

Cvet vseh dév!

Gabrijela.

Alkad gré že za máno.

Gomec.

Prijatelj je vam zbor je zad.

Lovec.

Prav, dečko moj!

Oj, dèkle, ko bi mogel ti vrniti!

Gabrijela.

Če hočete, le prošnje spomnite se.

Št. 17. Zbor lovcev in ensemble.

Zbor pastirjev.

Kaj neki glas rogov nam znači?

Gomec. Gabrijela.

V dol pešci so prišli, jahači.

Zbor lovcev.

Odmeva rog

Čez plan in log —

Tu on gotovo bó.

Le brzo zdaj

Na zlôbe kraj,

V zločincev gnezdo tó!

Kmetje.

Odmeva rog

Čez plan in log,

Kaj tega bo izid?

Od gozda vrô

Možjé urnó,
Okrog je bakelj svit!

Oton.

Vi ste, gospod?

Vsi.

Princ je in naš vladár!

Princ.

Ti za lovca me imaš,
A infant in princ sem vaš,
Pastarici bodem v bran,
Svojim sem ljudem udan.

Gabrijela. Gomec.

Lovec zdel se on je nam,
A infant in princ je sam,
Pastarici bode v bran,
Blag je in ljudem udan.

Zbor.

Lovec zdel se on je vam,
A infant in princ je sam,
Rad odpušča on ljubó,
Blagega ljudje kličó.

Št. 18. Tercet in končni zbor.

Princ.

A k tebi zdaj preblaga! — Srce moje,
 Ki angelj varuh bilo ti si moj,
 S pomočjo té živòt sem čuval svoj,
 Kakó zvestosti jaz poplačaj tvoje?
 Ljubó za tujca si skrbela,
 Svareča me, da ôgni smrti se,
 Ti blaga si — več tu ne boš živila,
 Drugod naj roža nežna ta cvetè!

Gabrijela.

Gospod, tega sem pastirja si izbrala.

Princ.

Je li tá pravi?

Gabrijela. Gomec.

Oj, ne loči te ljubezni,
 Srečen naj pastir živí;
 V tihem dolu cvète roža,
 A drugod se zamorí.

Princ.

Čarno glási se ljubezen:
 Brez ljubezni sreče ni;
 Na ta dol, kjer je cvetela,

Mislil bodem žive dní. —
Hočeš torej ga?

Gabrijela.

Jaz ljubim ga.

Princ.

To jaz hotel sem znati.

Gabrijela. Gomec.

Ljúbo glej sedaj,
Kar sreča je zvezala,
Pôtlej tukaj raj
Že bova uživala.

Princ.

Misel na ta kraj
Zvestó bo v duši mi ostala,
In vánj nazaj
Ljubàv pozdrave pošljala.
Ne skrivam ti srcá slabostij svojih —
Ljubezni se jaz odpovem,
Na mestu rana bode vender tem.
Obá zdaj z Bogom! Srečna mi obá!
Kot hvale znak verižica je tá,
A vama lepo bode doto
Prinesel jutri zvesti Oto.
Spomin na mé pri vama moj bo del!

Gabrijela.

O, blagi princ!

Vsi.

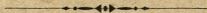
Čast Habsburžanom, čast!

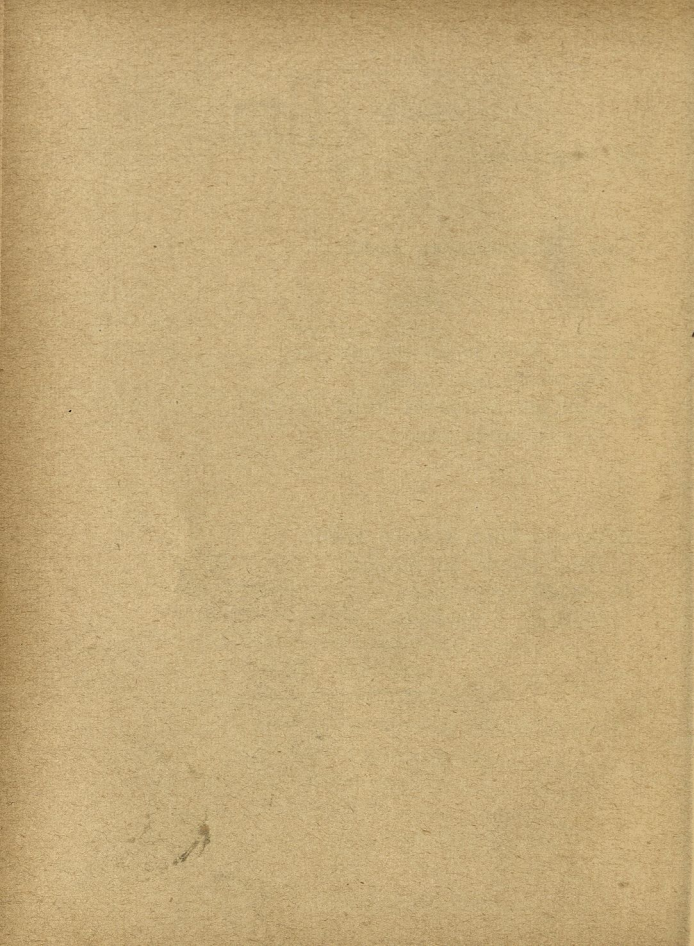
Princ.

Prijatelj moj, le konje sem —
Jaz mislil bom nazaj.
Izgubil jaz — pastir dobil
Iz rok usode zdaj.

Vsi.

Z besedo knez, s svojó rokó
Blag. mil je on povsod.
In deželé cvetó lepé
Cesarski cvêti rod! —

Čarostrelec.

Romantiška opera v treh dejanjih.

Spisal Fr. Kind. Uglasbil K. M. pl. Weber.

Preložil

A. Funtek.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

1893.

Osebe:

Otokar, vladajoči knez		Bariton.
Kuno, knežji dedni gozdar		Bas.
Agata, njega hči		Sopran.
Anka, mlada sorodnica		Sopran.
Gašper, prvi	} lovec	Bas.
Maks, drugi		Tenor.
Samiel, črni lovec.		
Puščavnik		Bas.
Kilijan, bogat kmet		Bas.
Družica		Sopran.

Lovci in spremstvo. Družice. Kmetje in godci. Prikazni.

Kraj: V Nemškem gorovji.

Čas: Skoro po končani tridesetletni vojski.

Desna in leva stran od igralca.

Ouvertura.

Prvo dejanje.

Gozdna krajina s puščavnikovim stanovanjem.

Poleg njega oltar od ruševine. Za njim križ ali svetniška podoba, okolo katere cvetó bele rože.

Prvi prizor.*)

Puščavnik sam klečí pred oltarjem.

Puščavnik. Oče Ti, Gospod tam gôri,
Ki zvezdâ slavé te zbori,
I v samini hlapec tvoj
Spev naj ti poklanjam svoj.

(Sklene roke in molèč nasloni obraz na oltar. Premolk, med katerim igra godba. Nató se preplašen dvigne, kakor iz zamaknjenosti.)

Kakóv prikaz!

Še zdaj strahú me stresa mraz! —

*) Prva dva neuglasbena prizora se pri predstavah izpuščata.

Gospod svetá, Ti bodi stražnik,
 V temi je prežal zli sovražnik —
 Vesel je bil njegov obraz!
 Iztezal je — ha, grozna mi boleost!
 Iztezal je orjaško pest,
 Da zgrabi jagnje ž njo čistó.
 Bilà je Agata! — Zrl je srepó
 Nje ženina, kot bi zaplêsti
 Nogé mu htèl in ga odvêsti!
 Na mračnem lici smeh vesel
 Za róko ga je že prijel —
 (Iskreno pobožno.)
 Bog, namé poglèd obrni,
 Oh, odvrni zlò, odvrni!
 Váruj nas, vsevidni Bog,
 Zlih napadov, sil, nadlog!

(Vstane in gré nekoliko korakov naprej.)

(Govorí.) Kaj je bilo to? Zdí se mi, kakor
 da sem bil pokopan in da zopet zrèm svetlobo!
 Preprosto živim, in ležišče mi je trdo; mrzlo se
 plazi kri po žilah starčevih — torej prihajajo
 prikazni od Bogá! — Vsi svetniki božji! Tri
 dni že nisem videl Agate, in že se črta senca
 mojega zvončka na ónih grmičih ter naznanja,
 da se bliža večer. — Ondu — če me ne motijo
 oči — res, ona je!

Drugi prizor.

Puščavnik. **Agata** z vrčem mleka. **Anka** nosi košek za njo in ga ji oddá, ko nastopi.

Agata (Anki). Hvala ti! (Anka odide.)

Puščavnik. Bog te sprimi, hčerka moja! Dolgo si izostala —

Agata. Saj vam je pač dobro, oče častiti? Prišla bi bila že včeraj ali predvčerajšnjim; vender to sadje, katero sem vam shranila, ni se hotelo prej zmediti. Náte ga in ta kruh in ta vrček mleka! Saj drugih krepíl vam ne smem nositi.

Puščavnik. Sadje je izbornó. Záme skrbiš kakor rôdna hči.

Agata. Za svojim očetom vas ljubím najbolj.

Puščavnik. Da je to res, kaj bi dejal tvoj Maks?

Agata. Ej, to je kàj drugega — govorila sem o otroški ljubezni. Šalite se z menoj; izredno dobre volje ste.

Puščavnik (záse). Kakó se moti! (Glasno.) Tvojemu Maksu je pač dobro?

Agata. Prav dobro — samó da ga skrbi strel, katerega naj izproži jutri za poskušnjo.

Puščavnik. Čul sem o tem. Ali nimaš zlih slutenj?

Agata. Časih že — kadar me pogleda Maks tolikanj tožno!

Puščavnik. Bolí me v srce, da bi ti le za trenutek zagrenil veselje. Vender ti ne morém prikrivati —

Agata. Oh, govorite, oče častiti! Kar prihaja od vas, bode mi vedno v blaginjo.

Puščavnik. Prave nevarnosti ne poznam, ki pretí tebi in tvojemu zaročencu; toda nekova prikazen mi dela skrbí.

Agata (boječe). Kaj se vam je prikazalo?

Puščavnik. Prikazni kažejo prihodnjost le v negotovem sómraku; tudi moja je bila takšna. Vender mi je srce težko, če te pogledam.

Agata. Tedaj bodi moja in Maksova sreča tem bolj priporočena pobožni molitvi vaši! Je li, da mi izpolnite to željo?

Puščavnik. Slaboten človek sem samó, molil pa bodem za vaju.

Agata. Torej me prešinja nova nádeja —

Puščavnik. Zvesto si ohrani čisto srce, in vsemogočni Bog te bode branil!

Agata. Zdravi tedaj, oče častiti! In nikar naju ne zabite v pobožnosti svoji!

Puščavnik. Bog s teboj, hčerka moja!

Agata (odhaja).

Puščavnik (kliče za njo). Agata!

Agata Ali bi mi radi še kàj povedali?

Puščavnik. Notranji glas mi velí, naj ti danes ne dam oditi brez nasprotnega darú. Ta rožni grm, čegar prvo mladiko je prinesel mojemu predniku romar iz Palestine, vzrasel je čudovito ljubó. Vsako pomlad brstí kàr najbogateje; jaz zbiram in stiskam peresca, in kmetovalci pripisujejo rožni vodi čudovito branilne in zdravilne moči. Vzemi torej nekaj teh rož kot poročno darilo očetovske ljubezni moje! (Utrga rože, povije jih v šopek in jih izročí Agati na konci nastopnega dvospeva.)

Cvetóv ti šopek spletam,
Dar čist je, posvečen.

Agata. In dražji mi, obetam,
Ne bode dar noben.

Puščavnik. Kadàr pa cvet izgine,
Zaglóbi se v spomine,
Kakó je ničev svet!

Agata. Hranila bodem liste
V dokaz ljubezni čiste
Še poznih, poznih let.

Puščavnik. A zraven tudi sodi:
Cvet sléharn stisnjen bodi,
Da je bolniku v lek.

- Agata.* Takó v življenji mnoga
 Srcé nam stiska toga,
 Da boljši dá nam vek.
- Puščarnik.* Cvetóv ti šopek spletam,
 Dar čist je, posvečen.
- Agata.* In dražji mi, obetam,
 Ne bode dar noben.
- Puščarnik* (odide v kočó).
- Agata* (odide skozi grmičje).

Izpremena.

Prostor pred gozdno krčmo, ki stojí na desni strani in je pokrita samó s škopi.

Tretji prizor.

Maks. Kilijan. Kmetje. Maks sedí sam spredi pri mizi, pred sabo vrč. Zadi na desni strani ptičji drog, obkoljen od ljudstva. Česka hribovska godba. Tedaj, ko se dvigne zavesa, izproži Kilijan svojo puško, in zadnji kos zvezdne tarče pade v drobnih koscih na tlà.

Ljudstvo. Ah! Ah! — Izvrstno! Krasen strel!

(Vrisek in ploskanje.)

Maks (doslej s sklenjeno pestjó ob čelu, udari močno ob mizo). Bog daj srečo, kmet!

Štev. 1. Uvod. (Zbor.)

Zbor kmetov (ob šumni godbi, dočim se spušča drog na tlà).

Na zdravje! Na zdravje!

Bog živi prvaka,

Ki treščil je zvezdo iz jasnega zraka!

Kje strelec je tak,

Kdo njemu jednak?

Na zdravje! Na zdravje!

(Vsi odhité zadi na levo, da se uvrsté v izprevod.)

Maks (kliče vmes). Le veselo! Kričite! Kričite! (Udari s puško ob tlà in jo postavi k drevesu; ko so vsi odšli.) Ali sem bil slep? Ali so opešale mišice te pestí?

Koračnica.

Razvrstil se je izprevod. Spredi gredó **godci**, igrajoči koračnico. Potem **kmetski dečki**, ki nosijo zadnji kos zvezde na meči in vsakovrstno novo kositreno posodo kot dobitok. Nató **Kilijan**, kot kralj strelcev, s cvetičnim šopkom in rédovnim trakom, na katerem so pritrjene zvezde, kolikor jih je zadel. **Strelci** s puškami, nekateri z zvezdami na kapah in klobukih; za njimi **ženske** in **dekleta**. Izprevod koraka po odru, in vsi, ki pridejo mimo **Maksa**, pokažejo porogljivo nánj, priklonijo se, šepetajo in se smejejo.

Kilijan (zadnji postojí pred njim, razkorači se in zapoje):

Pesem.

Le poglej me kakor kralja!
 Kàj ni lepa z zvezdo halja?
 Précej se odkrij, fantè;
 Boš li, vprašam — he, he, he?

Zbor (ponoví zadnjo vrsto).

Kilijan. Zvezda, šopek náme sodi,
 S tarčo Jožek zadi hodi;
 Zdaj imaš očí, kàj ne?
 Kaj zadel si? — He, he, he?

Zbor (kakor zgoraj).

Kilijan. No, da tudi ne pozabim:
 Za prihodnjič te povabim
 Na strelišče spet, kàj ne?
 Dej, če prideš? He, he, he?

Zbor (kakor zgoraj).

Maks (plane izza mize, potegne lovski nož in zgrabi Kilijana za prsi). Pústi me v miru, sicer —!
 (Hrup, vsi silijo v Maksa.)

Četrty prizor.

Prejšnji. Kuno. Gašper in več lovcev s puškami in lovskim kopjem zadi od desne strani.

Kuno. Kaj pa je? Sram vas bodi, trideset na jednega! Kdo se upa dotekniti mojega lovca?

Kilijan (katerega je Maks izpustil, boječe). Vse v dobroti in ljubezni, častiti gospod dedni gozdar! Nič hudega! Navada je pri nas, da njega, kdor je vedno izgrešil, izobčimo od vélikega strela in da mu nekoliko ponagajamo — vse v dobroti in ljubezni.

Kuno (ljuto). Vedno izgrešil? Kdo? Kdo je bil to?

Kilijan. Sevéda je bridko, če kdàj kmet preoblada lovca — toda le vprašajte ga sami.

Maks (osramočen in brezupen). Tajiti ne morem; zadel nisem nikoli.

Gašper (záse). Hvala ti, Samiel!

Kuno. Maks, Maks! Je li mogoče? Ti, sicer najboljši strelec daleč na okrog! Štiri tedne že nisi prinesel nì parklja domóv in tudi sedaj — sramota, sramota!

Gašper. Veruj mi, tovariš! Takó je, kakor sem dejal! Nekdo ti je nastavil zdélo, in dokler ga ne odpraviš, ne zadeneš nì parklja!

Kuno. Neumnost!

Gašper. Saj to je baš! Zdélo se odpravi kàj hitro. Daj, da ti svetujem, tovariš! Idi prihodnji petek na razkrižje, potegni z nabijalom ali s krvavim mečem ris okolo sebe in pokliči trikrat vélikega lovca —

Kilijan. Bog nas varuj! Lovca izmed hu-
dičeve tolpe!

Kuno (Gašperju). Mólči, malopridnik! Po-
znam te že davno. Postopač si, pijanec, igraš
s ponarejenimi kockami — váruj se, da si ne
bodem mislil še kàj hujšega o tebi.

Gašper (se potuhnjeno zgane, kakor bi se ho-
tel opravičiti).

Kuno. Nì besedice, sicer te odslovim pri
tej priči! — Toda pazi se tudi ti, Maks! Rad
te imam kakor rôdnega sina; veselí me, da hoče
gospod knez zetu prisoditi sinovske pravice —
toda — ako bi jutri izgrešil mojsterski strel, mo-
ral bi ti vender odreči deklè. [Ali hočeta be-
gati križem svetá?] *)

Maks. Jutri! Jutri že!

Lovec. Kaj pa je prav za prav s tem po-
skusnim strelom? Često že smo slišali o njem.

Kilijan. Res, mi tudi, toda nihče nam še
ni védel povedati kàj pravega.

Drugi. Oh, povejte nam vi, gospod Kuno!

Kuno. Bodisi! Na knezov dvor pridemo itak
dosti zgodaj. (Séde.) Mojemu pradedu, ki je še
naslikan v gozdarski hiši, bilo je ime Kuno kakor
meni; knežji telesni strelec je bil. Nekoč pri-

*) Kar je v oklepih, to se lahko izpustí.

ženó psi jelena, na katerem je bil prikovan človek. (Svarėč kmetom.) Takó so v starih časih kaznoval gozdne tatove! Zasmilil se je tedanjemu knezu in obetal je tistemu, kdor bi ubil jelena, ne da bi ranil zločinca, dedno gozdarstvo, za stanovanje pa bližnji gradič v gozdu. Vrli telesni strelec, več zbok sočutja nego zaradi velikega obeta, ne pomišlja se dolgo. Pomeri [in priporočí kroglo svetim angeljem]. Jelen se zgrudi, in tatinskemu lovcu se ni zgodilo nič, dasi ga je trnje na vso moč razpraskalo po obrazu.

Ženske. Hvala Bogú! Ubogi siromak!

Možjé. Dobro, dobro! To je bil mojsterski strel!

Gašper. Ali pa slučaj, če ne celó —

Maks. Rad bi, da sem bil jaz Kuno! (Strmí na tlà in se zatopí váse.)

Kuno. Tudi mojega pradedá je zeló veselilo, da je otél nesrečnika, in knez je do cela izpolnil svoj obet.

Kilijan. Takó? Odtod torej izvira poskusni strel, sosedje in prijatelji! Sedaj vsaj vémo!

Kuno Poslušajte do konca! Bilo je takrat kakor sedaj (pogleda Gašperja), da hudobni sovražnik vedno seje ljuljiko med pšenico. Kunovi zavistniki so uverili kneza, da se je strel posrečil

po čaranji, da Kuno ni nameril, nego nabil puško z zakleto kroglo.

Gašper. Saj sem si mislil! (Záse.) Pomagaj, Samiel!

Kilijan (nekaterim kmetom). Z zakleto kroglo! — To so zanjke zlega sovražnika; takó mi je nekoč pripovedovala babica. Šest jih zadene, sedma je vragova; lahko jo zvêde, kamor hoče.

Gašper. Kaj pak! Zgolj prirodne sile!

Kuno. Zató je knez dostavil ustanovi, da mora vsak naslednik Kunov prej izprožiti poskusni strel, [težkega ali lahkega, kakor izvoli zapovedati vladajoči knez ali njega odposlanec. Tudi je navada, da se mladi gozdar tistega dné poroči z nevesto svojo, katera pa mora biti do cela neomadeževana in mora priti k poroki z deviškim častnim vencem]. Ali sedaj dovòlj! (Lovcem, ki so prišli ž njim.) Odpravimo se zopet na pot! (Maksu.) Ti pa, Maks, poglej še enkrat domá, ali so dospeli vsi pogonjiči. Pazi se! Bržkone je ljubezen tisto zdélo, katero ti je bilo nastavljeno. Še pred solnčnim vzhodom te pričakujem na knezovem dvoru.

Štev. 2. Trospev in zbor.

Maks (ki se je šele ob Kunovem nagovoru zavedel iz zamišljenosti).

Oh, žalost mnogo
Jútranji vzbudí mi sev!

Kuno. Slast ali togo
Nosi puške tvoje cev!

Maks. Oh, obup ne peci,
Da bo strel zamán!

Kuno. Žál, pa se odreci —

Gašper (Maksu, pomembno skrivnostno).
Da se kàj izteci,
Bodi mož drzán.

Maks. Agato pustiti?
To ne more biti!
A nezgoda me pestí —

Zbor. Glej, brezupen v tlà strmí!
Slutnja huda ga obhaja — (Maksu.)
Naj obup te ne razdvaja,
Na usode upaj tek!

Maks. Žál mi, beden bom na vek!
Zlò mi hté močí preteče,
Slutnja jedna me morí!

Gašper. Naj vrtí se krogla sreče,
Kdor je višje svest močí,
Izprememb se ne bojí!

Kuno. Če močí hoté ljubeče,
Maks, prebij te zlè skrbí!

Zbor. Ne, takóv pogum mu ní!

Kuno (prime Maksa za roko).

Pogum, sin moj!

Bog bode sam s teboj!

(Lovcem.)

Naprej! Po dolih, strminah

Boj jutri se dvigne vesel!

Zbor lovcev. Divjad po logih, pečinah,

Sokola v zračnih višinah

Zadene do smrti naš strel!

Zbor kmetov. Naj jasno pojó vam rogovi —

Zbor lovcev. Naj jasno pojó nam rogovi —

Vsi (razven Maksa). Ko dneva ugasne spet žar,

Pečina in jek se odzovi:

Sa! Husa! Poročni ti par!

Kuno z Gašperjem in lovci (odide na levo).

Peti prizor.

Prejšnji brez Kuna in njega spremstva.

Kilijan. Vrl mož, gospod gozdar! — Toda sedaj pridite tudi v krčmo; prav mračno je že in grozno. (Maksu.) Ostaniva si dobra prijatelja, vrli dečko! Želim ti jutri kàr največ sreče! Sedaj pa si izbij puščobo iz glave, vzemi si deklè in zapleši z nami v krčmo!

Maks. Kakó pak, še plešem naj!

Kilijan. No, kakor ti drago! (Prime žensko; drugi storé takisto. Do malega vsi se plešoč zavrté v krčmo; drugi se razidejo. Zmračilo se je.)

Štev. 3. Valček in arija.

Šesti prizor.

Maks sam. Pozneje **Samiel**, malone nadčloveški visok, temnozeleno in ognjeno z zlatom opravljen. Véliki klobuk, odičen s petelinjim peresom, pokriva mu malone ves temnožolti obraz.

Maks. Ne, dlje ne vzmorem take bóli,
Strahú, ki jemlje up mi vsak!
Za dolg čegav trpim naj toli?
Zakaj mi jad takó bridák? —
Hodil z lahkimi koraki
Skozi log sem, gaj zelen;
Kar sem videl v gozdu, zraki,
Bilo puške moje plen.
Ž njim na večer sem se vračal,
In za vse me je skrbí,
Pač grozèč morilcu, plačal
Žar Agatinih očij. — —
Kàj me je Bog na vek pozabil?

Samiel (malone brezgiben, stopi v ozadji za korak iz grma).

Maks. Obrnil vid od mene svoj?
 Kàj duh peklà me bode zgrabil?
 Kàj le slučaj vladar bo moj? —
 Okence zdaj pač odpira,
 Da začuje moj korak,
 Nič ji nade ne podira:
 Maks prinese dober znak!
 Če po listji dih zaveje,
 Razvedrí se ji obraz,
 Od radósti se nasmeje,
 Češ, sedaj prihajam jaz!
 A mene tró sovražne môči,

Samiel (stopa z velikimi koraki zadi čez oder).

Maks. Obup me bega, ljut porog!
 O, kdaj mi žar posíne v nôči?
 Slučaj le vlada? Kje je Bog?

Samiel (že popolnoma na nasprotni stráni, zgane se pri zadnji besedi in izgine).

Sedmi prizor.

Maks. Gašper se priplazi od leve strani. **Samiel**, ponajveč neviden. **Točajka**.

Gašper (kadar ga Maks ugleda). Saj si še tukaj, tovariš! Dobro, da sem te dobil.

Maks. Ali že zopet prisluškuješ?

Gašper. Je li to zahvala tvoja? Spotoma sem se domislil nekaj pametnega záte; želèč ti vse dobro, ukradem se iz družbe, prihitim k tebi, da sem kàr brez sape! — Prebiti ne morem in ne morem, da so se ti kmetje tolikanj rogali. Vraga, ali so se smijali! Ha, ha, ha! Toda kaj pomaga? Ne misli več na to, brate! (Prime za Maksov vrč.) Kakó? Kaj? Pivo imaš? To ni nič prida za skrbí! (Zakliče v krčmo.) Vina! Vina! Dva velika kozarca! — Tovariš, in najsi me stane poslednji belič, takó žalostnega te ne morem videti! Z mano moraš piti!

Točajka (je v tem prinesla pijačo).

Gašper (deklici). Začrkaj na kredo!

Točajka (nejevoljno odide na desno v krčmo).

Maks. Pústi me v miru! Glava mi je itak pusta dovòlj. (Podprè si glavo.)

Gašper (hitro iz steklenice nekaj kane v Maksov kozarec; záse). Takó, prijatelj, veliko ti ni treba. (Hitro naliže vina.) Pomagaj, Samiel!

Samiel (pogleda z glavo iz grma, ob katerem sedita).

Gašper (prestrašen). Ti tukaj?

Samiel (izgine).

Maks (se zgane). S kom si govoril?

Gašper. Jaz? Z nikomer. Dejal sem: »Takó, prijatelj!«, ker sem ti natakal.

Maks. Jaz pa nečem piti.

Gašper. Na zdravje gospodu gozdarju! Svojemu gospodarju vender nazdraviš?

Maks. Bodisi. (Trčita in pijeta.)

Gašper. Sedaj pa zapojva! [— »Vedno piti, nič moliti, to je kaj!« — (Maks je očitó nejevoljen.) To ti ne ugaja? No, pa kaj drugega!]

Štev. 4. Pesem.

Ta pozemski solzni dol
Hranil bi le skrb in bol,
Da ni kaplje zlate;
Torej vedno, prost nadlog,
Bah trebušni, vinski bog,
Vérujem le váte!

Ej, ti moraš tudi peti! (Pije.)

Maks. Pústi me!

Gašper. Na zdravje Agati! Kdor bi ne pil na zdravje svoji nevesti, ni vreden, da ga zemlja nosi!

Maks. Ti prihajaš nesramen. (Trčita in pijeta.)

Gašper (poje). Jedna jedna, tri je tri,
Dve prištejmo še reči
Tebi, trta draga!
Kocke, kvarte, potlej še
Oblih nédrij k njim deklè —
To v nebó pomaga!

S teboj pa res ni kàr nič! (Pije.)

Maks. Kakó si utegneš misliti, da bi pel kàj takega?

Gašper. Na zdravje našemu gospodu knezu!
Kdor ne odzdravi, ta je Judež!

Maks. No, prav, potem pa tudi nì kaplje več! (Trčita in pijeta. Maks se pahljá s klobukom in sploh kaže, da mu je vroče.)

Gašper (poje). Kar storjen bil prvi greh,
Brez igračic ličnih teh
Žije le nevrednik;
Vrč le moj je abecé,
Kocka, kvarte, Minka le
Pisan abecednik!

Maks (plane kvišku). Lopov! Agata govori prav, da me vedno svari tvoje družbe. (Hoče oditi; odslej se mu pozná nekova razjarjenost, podobna lahki, toda hudi vinjenosti).

Gašper (záse). Le počakaj, mladenčica! (Glasno.)
Kakó si li précej takó rogat, bratec? [Služil sem

še dečak-mlečnobradec Altrinžana in Tillyja, udeležil se plesa pri Devinu;] med vojaki se človek nauči takšnih poskočnic. (Vaška ura bije sedem.)

Maks (vstane).

Gašper. Ali hočeš že domov?

Maks. Domov; čas je že. Sedem je odbila.

Gašper. K Agati? — Tega vender ne vém — utegnili bi jo prestrašiti! Ali ne véš, da upa dobitka kot dobrega znamenja za jutri?

Maks. Oh, ubožica! In jaz sam! Jutri!

Gašper. Ostani še in daj, da ti svetujem! [Zató sem prav za prav prišel.] Pomagati bi ti bilo kàj lahko!

Maks. Pomagati? Meni?

Gašper (skrivnostno). Da ti do cela izpričam svoje prijateljstvo, lahko bi ti na štiri oči — — [Nisem ti časih kàr takó omenil kakove besedice — —] Sevéda so neke skrivne moči v prirodi, nekakšne nedolžne lovske umetnosti — Ta noč, ko mesec mrkne, pripravna je za marsikaj velikega! — Star pogorski lovec mi je nekoč zaupal —

Samuel (časih posluša, ne da bi ga videla).

Maks. Strup mi vlivaš v kapljah —

Gašper. Kaj bi dejal, tovariš, če ti še nocoj pomorem do prav srečnega strela, ki bi Agato pomiril in bil zajedno porok jutrišnji vajini sreči?

Maks. Čudno vprašuješ. Je li to mogoče?

Gašper. Srčen bodi! Kar vidi okó, verjame srce. Ná, vzemi to puško!

Maks. Kaj bi ž njo?

Gašper. Potrpi! (Pogleda na nebó.) Ali se nič ne prikaže? (Hitro, dočim mu daje puško.) Tam, tam! Ali ne vidiš ondu orla? Izproži!

Maks. Ali se ti blêde? Misliš li, da se meni? [Popolnoma temà je,] ptič plove [kakor črna pika v zraku,] visoko gôri, kamor puška ne nese!

Gašper. Izproži vender, za vraga! Ha, ha!

Maks (se kakor dvojêč dotakne petelina, puška se izproži. Zdajci se začuje grohotanje, takó da se Maks prestrašen ozrè na Gašperja). Kaj se smeješ? — Kakor peklenske peruti krožijo tam gôri — (Mogočna postójina se nekaj hipov vrtí v zraku in pade potem mrtva pred Maksa.) Kaj je to?

Gašper (dvigne ptiča). Največja postójina, kar jih je! Kakšni kremplji! In kakó krasno zadeta! Précej pod perutnico, sicer nič ranjena! Daj jo napažiti, brate, za prirodopisno zbirko.

Maks. Toda ne umejem — — ta puška je vender kakor vsaka druga —

Gašper. Hej, ali te bodo gledali kmetje! Ali te bode vesela Agata! (Izpuli nekaj največjih peres in jih vtakne Maksu za klobuk.) Takó, tovariš, to-le v znamenje zmage!

Maks. Kaj delaš? — Kàr zona me obhaja! — Kaj si nabil? Kakšna krogla je bila to?

Gašper. Nič krogla, ljubček! Nosna plazica! Ta zadene vselej.

Maks. Ali se mi sanja, ali sem vinjen? Kàj takega še nisem ućakal! — *Gašper*, prosim te, rotim te — (Prime ga.) *Gašper*, ubijem te — dej, kakšna krogla je bila to?

Gašper. Ali se ti je zmedlo od veselja? Dà, jaz sem tudi vesel. (Objame ga.) Je li, prijatelj, ali je bil to strel? — Izpústi me!

Maks (ga izpusti). Odkod imaš kroglo?

Gašper. No, če si zopet pri pameti — povej mi — ti, najvrlejši lovec, ali si res takó rumen, ali se le delaš takó nezvedenega? Da bi res ne védel, kaj je zakleta krogla?

Maks. Prazne marne!

Gašper. Med vojaki se človek boljše naučí kàj takega. Ha, ha, kakó bi uspelo ostrostrelcem, da ustrelé svojega možá iz najgostejšega dima? [Kàj nisi nikoli premišljaj, kakó je švedski kralj, najsi je imel prsnić od losove kože, padel pri Lužinu? Od dveh srebrnih krogel baje. Dà, dà, to vé, kdor je pameten!] Vender takim rećém je treba drugih umetnostij, ne pa samó pome-riti in izprožiti.

Maks (gleda orla). Strel je neverjeten — v sómraku izpod oblakov! Torej bi bilo venderle res?

Gašper. Mimo tega je pač dvoje, ubogemu zemljanu izza zasede upihniti luč življenja, ali pa si pristreliti dedno gozdarstvo in lično mladenčico!

Maks (strmí prédse). Ali imaš še več takih krogel?

Gašper. Poslednja je bila. Baš izhajal sem ž njimi. (Premolk.)

Maks. Zakaj si zdajci takó molčèč? — Izhajal si! Kaj pomeni to?

Gašper. Ker se lahko dobé to noč.

Maks. To noč?

Gašper. Takó je. Tri dni zaporedoma stoji solnce v strelci, in danes je srednji dan; nocoj, ko se dneva ločita, mrkne mesec popolnoma. — Maks! Tovariš! Na usodo tvojo vplivajo ugodne zvezde. Izvoljen si za kàj velikega! Nocoj, baš v noči, predno izprožiš poskusni strel, predno dobiš službo in nevesto, nocoj, ko tolikanj potrebuješ nevidnih sil, nudi se ti priroda sama na službo!

Maks. Prav! Usoda hoče takó! — Pripravi mi táko kroglo! —

Gašper. Več, nego jih potrebuješ! Toda je li treba možu varuha?

Maks. Kakó se dobé?

Gašper. Povém ti. — Točno o polnočí bodi v Volčjem brezdnu!

Maks. O polnočí — v Volčjem brezdnu? Ne! Brezdno je razvpito, in o polnočí se odpirajo vrata peklenska!

Gašper. Kaj pak! — Kaj neki misliš! — In vender te ne morem prepustiti zli tvoji usodi — prijatelj sem ti! Pomagal ti bodem vlivati.

Maks. Tudi tega ne!

Gašper. Pa bodi jutri v posmeh vsem ljudem! Izgubi gozdarstvo in Agato! — — Tvoj prijatelj sem, namesto tebe bodem vlivaj; zraven pa moraš biti!

Maks. Medén jezik imaš! — Ne, na take stvari ne smé misliti pobožen lovec!

Gašper. Strahópetec! Torej le s tujo nevarnostjo, če bi je kàj bilo, kupil bi srečo svojo? Ali misliš, da bi bila tvoja krivica, če bi je kàj bilo, manjša? Ali meniš, da te le-tá krivica, če bi je bilo kàj, že ne teží? (Razpnè orla za peruti.) Ali misliš, da ti je ta orel podarjen?

Maks. Groza, če govoriš prav!

Gašper. Čudno, kakó vprašuješ! — Vender, nehvaležnost je plačilo svetá! Odsekam si tukaj perutnico, da imam vsaj nekaj. (Odseka perut.) Smešno! Da potolažiš Agato, upal si se izpro-

žiti; da bi jo pridobil, pa nimaš srčnosti! Težko, da bi si to domišljala voščena púnica, ki me je zavrgla zaradi tebe! (Záse.) Osvetim se ji!

Maks. Hudobnik! Srčen sem dovòlj — —

Gášper. Dokaži, da si! Če že potrebuješ zaklete krogle, tedaj jo je igrača vlti. Kaj te čaka brez te pomoči, to vidiš iz dosedanjih brezuspešnih strellov. Dekletu je le do tebe, brez tebe ne more živeti: obupala bode! Ti pa se bodeš plazil po gozdu, v zasmeh vsem ljudem; morda bodeš celó iz obupa — (Pritisne si pest na očí, kakor da so se mu porosile.) Sram te bodi, ráskavi lovec, da ga ljubiš bolj nego samega sebe! (Záse.) Pomagaj, Samiel!

Maks. Da bi Agata umrla! Jaz skočil v prepad! Dà, takšen bi bil konec! — (Seže Gášperju v roko.) Na življenje Agatino! Pridem!

Samiel (ki je pri zadnjih besedah pogledal iz grma, prikima in izgine).

Gášper. Mólči proti vsakomur! Nevarno bi bilo morda tebi in meni. Pričakoval te bodem! O polnoči!

Maks. Jaz da bi te ovadil? — O polnoči! Pridem! (Odide hitro na levo.)

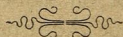
Osmi prizor.

Gašper sam, gleda porogljivo za njim.

V tem se je popolnoma stemnilo.

Štev. 5. Arija.

Gašper. Molk, molk — da kdo te ne svari!
Peklene te drže vezí;
Nič te ne reši te prepasti!
Duhovi, sklenite ob njem se, temè!
Že péni v vaši se oblasti!
Naprej! Osveta, osveta uspè!
(Odide na nasprotno stran.)

Drugo dejanje.

Soba v gozdarski hiši z dvema stranskima vhodoma
na desni in levi strani.

Jelenje rogovje in mračne tapete z lovskim plenom ji dajó starodôbno podobo in kažejo na nekđaj kuežji gozdni gradič. V sredi izhod, pokrit z zavesami, ki drži na altano. Na desni strani velika miza, na kateri gorí svetilka, takisto leži na mizi belo krilo z zelenim trakom, v čaši pa so bele rože puščavnikove. Na levi strani Ančin kolovrat.

Prvi prizor.

Anka stoji zadi na levi strani na lestvi; zopet je obesila podobo prvega Kuna in zabija žebelj v zid. **Agata** pri mizi na desni strani, v ponočni obleki, odvíja si obezo s čela.

Štev. 6. Dvospev.

Anka. Stoj, ti spak!
Kaj treba tega,
Da še to nas pláši, bega,
Ko večerni pride mrak!

Agata. Ne očitaj dedu zlega!

Anka. Ej, sevéda, ded
Vsekdar mi je svet,
Ali če oštevam slugo,
To je, menim, drugo —

Agata. Kóga meniš, slugo? Dej!

Anka. No, ta žebelj! Ta prismoda
Da ne nosil bi gospoda?
K tlòm je pal! Grdò je, glej!

Agata. No, sevé, lepó ni to. }
Anka. Več je bilo kot grdó! } (Zajedno.)

(Spleza na tlà in prisloni lestvico na stran.)

Agata. Dobro vse tebi hodi,
Vse ti vabi smeh na obraz —
Oh, kakó sem druga jaz!

Anka. Meni volja zlà ne sodi;
Vedre samó željé
Um in srcé jasné,
Zemske nam dni sladé! —
Skrb in žalost se preženi!

Agata. Kdo nemir uteši meni?
Bol kdo sladko v prsih teh?

Anka. To uteši vtip in smeh!

Agata. Záte, ljubec zaželeni,
Záte le drhtim v skrbéh!

Anka (ogleduje podobo in pravi). Takó, sedaj
bode pa ded že zopet visel sto let! Tukaj gôri

ga imam prav rada. (Obrne se k Agati). Kàj si že odvila obezo? Kri se je vender popolnoma ustavila?

Agata. Ne skrbi, ljuba Anka! Strah, to je bilo najhujše! — Kje li je Maks?

Anka. No, izvestno skoro pride. Saj je gospod Kuno do dobra zatrdil, da ga pošlje še jedenkrat domóv.

Agata. Tukaj je prav tiho in samotno —

Anka. Sevéda je neprijetno, če mora nevesta predporočni večer malone sama prebiti v takšnem zakletem gradu, sósebnó — če se taka davno strohnela gospôda meni nič, tebi nič potrudi s stene! Rajši mi je gospôda živa in mlada! (Poje jako živahno.)

Štev. 7. Arija.

Gré po stèzi fantič dičen,
Plavo-ali rjavolàs;
Jasnoók in rdečeličen,
Ej, to je prizor za nas!

Stidno k nedrecu sevéda
Pógled se povesi náš,
A skrivàj ga spet pogleda,
Če fantič ne pazi baš.

In če ž njim okó se vjame,
 No, to sila taka ni!
 Saj očij še to ne vzame,
 Če v obraz nam šine krí!

Pógled tjà in semkaj sili,
 Usta tudi kàj rekó;
 On dé: »Draga!« Ona: »Mili!« —
 Zná se, da poroka bo.

Bliže, bliže — ali greste
 Gledat venec moj cvetán?
 Je li, zalše ni neveste,
 In fantič, kàj ni krasán?

Agata (ki je med pesenco začela devati trakovke na krilo, tudi zapoje).

In fantič, kàj ni krasán?

Anka. Takó je prav! Takó te imam rada, Agata! Sedaj si taka, kakeršna bodem jaz, (važno) kadar bodem nevesta.

Agata. Kdo vé! Vender, privoščim ti to od srca, dasi nisem nevesta brez žalosti. Sósebnó, odkar sem se danes vrnila od puščavnika, ležalo mi je kakor kamen na srci. Sedaj mi je dôkaj lože.

Anka. Kakó to? Povej vender! Kàr nič še ne vém, kakó je bilo s tvojim posetom, razven

tega, da ti je starček podaril te blagoslovljene rože.

Agata. Svaril me je neznane, velike nevarnosti, katero je videl, ko se je zameknil. No, sedaj se je izpolnila njega svaritev. Padajoč bi me bila utegnila podoba ubiti!

Anka. Dobro pogojeno! Takó je treba tolmačiti zlè slutnje! [Oče moj je bil nekoč hraber junak in jako nezadovoljen, da ne morem biti junak tudi jaz. Dejal je, da se je treba stráhu samó rogati, tedaj pobegne, in pravo bajílo, da se človek utrdi proti krogli in meču, obsezajo besede: Lopov, brani se!]

Agata. Rože imam sedaj še mnogo rajši in gojila jih bodem kàr najzvesteje.

Anka (vzame čašo z rožami). Kaj, če bi jih postavila v nočni hlad na okno? [Itak je že čas, da se slečem.]

Agata. Dèni jih, ljuba Anka!

Anka. A potem pojdiva spat!

Agata. Ne prej, dokler ne pride Maks!

Anka. Oh, kakšen križ je to z zaljubljenici!
(Odide z rožami na desno.)

Drugi prizor.

Agata sama.

Štev. 8. Recitativ in arija.

Kakó mi dojdí spanec,
Če on ne pride prej?
Oh, jad je veren znanec,
Ljubezni drug vselèj!
Če mesec sveti mu smijoč?

(Odgrne zaveso pri altani; vidi se v zvezdnato pokrajino.)

Prekrasna noč!

(Stopi naprej in razpnè pobožno ginjena roke.)

Lahnokrila

Pesem mila,

Splavaj k zvezdam brez števila!

Rahlo zvêni,

Prošnja mêni

Jasni dom nebá odklêni! — —

(Gleda v noč.)

Oj, kakó v nebeškem hrami

Jasen, čist je zvezdam žar!

Le tam daleč za gorami

Dviga se pretèč vihar!

Tam ob gozdu tudi v zrak

Mègel roj dreví težak. —

K Tebi tožni
 Spev pobožni
 Dviga se, Gospod vsemožni!
 Daj, da v sili
 Nas branili
 Angeljci bi Tvoji mili! —

(Gleda zopet v noč.)

Vse že davno v miru spí;
 Ljubec moj, kje bivaš ti?
 Plaho sluša mi uhó:
 Jelke mi vršé samó,
 V logu brezov vrh šibak
 V nemi se tišini giblje;
 Slavca le in cvrčka ziblje
 Rádostno se petje v zrak. —
 A čuj! Je li vender res?
 Zvené tam s poti
 Stopinje mi naproti —
 Kdo gré skoz les?
 On je! On je!

Ljubezni zastava vihràj!

(Miga z belo ruto.)

Ponoči še
 Bedí deklè! —
 Ni videl me dosedaj! —
 Bog, če nočí
 Luč ne slepí,

Imá za trakom šop cvetov. —
 Dà, on izprožil je najboljši strel,
 To dan naznanja mi vesel!
 O, sladka sreča! Up mi vstaja nov! —

Nemirno bije žila,
 In srcé kipí od sánj,
 Bije srečno zánj, le zánj!
 Oh, kakó bi to slutila:
 Sreča je in ž njo ves slaj
 K ljubljencu prišla nazaj,
 Zvesta jutri mu ostane!
 Ni obmana, sèn gorjup? —
 Bog, vzprejmí solzé udane
 Za tolažbo, slast in up!

Tretji prizor.

Agata. **Maks** vstopi prepadel in hitro skozi levi vhod. Za-
 jedno **Anka** skozi desna vrata.

Agata. Ali si vender tukaj, ljubi Maks?

Maks. Agata moja! (Objameta se.)

Agata (stopi tiho od njega, ko ugleda namesto
 cvetičnega šopka orlova peresa).

Maks. Oprostita, če sta bedeli zaradi mene!
 Žàl, prišel sem le za nekaj trenutij —

Agata. Pa ne, da bi zopet odšel? Vihar se bliža.

Maks. Moram! — (Vrže klobuk na desno mizo, da šop peres ugasí svetilko.)

(Pokrajina, katero je videti z altane, kaže se že v temnejši razsvetljavi.)

Anka. [Dobro, da je mesečina, sicer bi sedeli v temi. (Ukreše ogenj in zopet užgè svetilko.) (Maksu.) Saj smo kaj živahni! Bržkone smo plesali?

Maks. Dà, da! Bržkone!

Agata (boječe; vidi se ji, da se je varala v nádejah). Zdiš se mi slabe volje. Ali si bil zopet nesrečen?

Maks. Ne, ne! Baš narobe!

Agata. Ne? Res ne?

Anka (Maksu). Kaj si pridobil? Če je trak, daj ga meni. Prosim, prosim! Agata ima že dovòlj pisane šare od tebe!

Agata. Kaj si zadel, Maks? Danes mi je to važno.

Maks (boječe, v zadregi). Jaz — jaz — mene celò ni bilo, ko so streljali zvezde!

Agata. In vender praviš, da si bil srečen?

Maks (vzame klobuk). Sevéda! Čudovitò, neverjetno srečen. Glej! (Pokaže ji takó razdražen šop peres na klobuku, da se Agata kàr zgane.) Največjo ujedo sem ustrelil izpod oblakov.

Agata. Ne bodi takó divjí! Saj me še suneš celó v očí —

Maks. Oprôsti! (Zapazi kri na nje čelu.) Toda kaj je to? Ranjena si, kodri ti krvavé — Za Bóga, kaj se ti je pripetilo?

Agata. Nič, toliko kakor nič! Zaceli se še, predno grem k poroki. (Rahlo se mu privije.) Zató se ti ni treba sramovati nevestice!

Maks. Ali povejta mi vender —

Anka. Podoba ondu je pala z zidú —

Maks. Ona, ded Kuno?

[*Agata.* Kakšen si neki? Saj ni nikjer druge.]

Maks. Vrli, bogaboječi Kuno?

Anka. Kolikor toliko je bila kriva Agata sama. Čemú tudi je že po sedmi uri vedno in vedno tekala k oknu? Saj je bilo vender težko verjeti, da se že vrneš.

Maks. Ob sedmih?

Anka. Saj slišiš! Ura tam v vaškem zvoniku je takrat komaj odbíla.

Maks. Čudno! (Záse.) Ob tem času sem ustrelil postójino.

Agata. Sam v sebi govoriš. Kaj ti je?

Maks. Nič, prav nič!

Agata. Ali si nezadovoljen z menoj?

Maks. (čimdalje bolj zbegan). Ne, kakó neki? — No, res je, prinašam ti poroštvo, da se mi

je sreča zopet vrnila — stalo me je mnogo, in ti — ti se niti ne veseliš. Ali je to tudi ljubezen?

Agata. Ne bodi nepravichen, Maks! Saj ne vém še ničesar — tolike ujede, kakeršno si moram misliti to, imajo vedno nekaj groznega.

Anka. Kaj še! Meni se zdé jako mogočne.

Agata (Maksu). Oh, ne stoj toli zamišljen! Saj te ljubim takó iskreno! Ako bi jutri ne bil srečen, ako bi bil vzet ti meni, vzeta jaz tebi, oh, gotovo, žalost bi me umorila!

Maks. Zató — prav zató — moram zopet odtod!

Agata. Toda kaj te sili?

Maks. Jaz — bil sem še jedenkrat srečen —

Agata. Še jedenkrat?

Maks. Dà, res da! (Ne da bi mogel pogledati Agate.) V mraku sem ustrelil jelena šestnajstoroga! Treba ga je še spraviti, sicer ga ponoči kmetje ukradejo.

Agata. Kje leží jelen?

Maks. Precèj daleč — globoko v gozdu — pri Volčjem brezdnu!

Štev. 9. Trospev.

Agata. Ha, kaj? O, grozno!

Tam v brezdnu — kolik strah!

Anka. Tam divji lovec strelja pozno,
Kdor tjà dospè, pobegne plah.

Maks. Kaj, lovcu naj drhté možgani?

Agata. Bogá pa ne izkušaj prah!

Maks. Strahovi so mi dobro znani,
Ki gleda jih polnočni les,
Če hrastje se šibé razklani,
Če šoja vpije, sova vmes —

(Vzame klobuk, lovsko torbo in puško.)

Agata. Težkó mi je — ne hòdi!
Ustavi nagli svoj korak!

Anka. Težkó ji je — ne hòdi!
Ustavi nagli svoj korak!

Maks (gleda na altano; mračno záse).
Zatemnil ni na nebнем svôdi
Še mesecu svetlobe mrak;
A skoro mu sijaj ugasne —

Anka (zagrne zaveso na altani).
Kaj bi prešteval zvezde jasne?
Ne miče mene tak poglèd!

Agata. Oh, ali strah moj nič ne hasne?

Maks. Odtod me kliče v gozd obèt!

Agata in *Anka.* Zdravstvuj! } (Zajedno.)

Maks. Zdravstvuj!

(Hitro odhaja, pri vratih se vrne; bolestno.)

Pa, kàj si oprostila,
Kar dél sem zlovolján?

Agata. Strahú le trè me sila,
Da te svarim zaman!

Anka. Ni lovcu sreča mila,
Mirú ni noč in dan!

Agata. Gorjé! Vse nič ne hasne!

Anka. Otrì očí si jasne!

Maks (mračno). Že vidim, mesec gasne!

Agata in *Anka.* Ne hòdi k brezdnu v noč!

Maks (si potisne klobuk globoko na oči).

Zlà v gozd me žene moč!

(Odhití na levo.)

Agata } (se obrneta na desno.)
Anka }

Izpremena.

Grozno brezdno, ponajveč obraslo s hojevjem, obkoljeno z visokimi gorami. Z jedne izmed njih pada slap. Ščip sveti mrklo. Dva viharja se bližata od nasprotnih straníj. Dalje spredi drevó, razklano od strele, popolnoma trhlo, znotraj gnilo, kakor bi tlelo. Na levi stráni, na grčavi veji velika sova, vrteča ognjene oči. Na drugem drevji vrani in drugi gozdni ptiči.

Četrty prizor.

Gašper sam, gologlav in brez vrhnje obleke, vender pa z lovsko torbo in lovskim nožem, zлага črno kamenje v ris, v čegar središči leží mrtvaška glava. Nekaj korakov odtod odsekana orlova perut, žlica za vlivanje in tvorilo za krogle.

Štev. 10. Finale.

Glasovi nevidnih duhov (od raznih straníj).

Lune mleko zél kropí —

Uhui!

Pajčevino rósi kri —

Uhui!

Predno zvezde zagoré —

Uhui!

Mrtva bo nevesta že!

Uhui!

Predno zopet pride dan,

Dar bo grozni žrtvovan,

Uhui! Uhui! Uhui!

Peti prizor.

Ura bije jako daleč polnočí. Ris od kamenja je narejen. Ko udari ura zadnjič, izdere **Gašper** lovski nož in ga zasadí v mrtvaško glavo. Skoro nató **Samiel**.

Gašper (dvigne nož z mrtvaško glavo in zakliče).

Samiel! Samiel! Kje si!

Na to glavo — čuješ li?

Samiel! Samiel! Dospì!

(Oboje zopet postavi sredi kroga. Podzemeljski ropot. Skala se razkolje.)

Samiel (se prikaže v razpoki).

Gašper (poklekne prédenj).

Samiel. Kaj kličeš?

Gašper (potuhnjeno). To véš, da skoro moj
Pohaja čas nocoj —

Samiel. Jutri!

Gašper. Enkràt še ga podaljšaj le!

Samiel. Ne!

Gašper. Privêdem žrtve ti nové —

Samiel. Kakšne?

Gašper. Tovariša! Doslej
Prestopil ni še mračnih tvojih mej!

Samiel. In kaj bi rad?

Gašper. To, da dobí zakletih krogel kàj —

Samiel. Šest se izkaže, sedma se zlaže.

Gašper. No, sedmo zvêdi ti!
Nevesto ž njo mu ustreliti daj,
To ga brezupu izročí
In otca tudi.

Samiel. Pravice nimam še do nje.

Gašper (skrbno). Kàj sam dovòlj ti ni?

Samiel. Ne vém, mordà.

Gašper. Če leta tri odloga spet mi daš,
Nocoj še v pésti ga imaš!

Samiel. No, prav! Na vrata peklenska!
Jutri — on ali ti!

(Zamolcklo grmenje, katero se ponavlja v odmevu. Samiel izgine. Mrtvaška glava z lovskim nožem se pogrezne in namesto nje pride iz globine majhno ognjišče z žerjavico.)

Šesti prizor.

Gašper vstane in si otira znoj s čela. Skoro nató se prikaže **Maks** na skali, nasproti slapu. Poznéje **prikazni**, ki se pa nikakor ne dotaknejo risa. Napósled **Samiel**.

Gašper (ko se ozrè in ugleda oglje). Izborna postrežba! (Potegne požirek iz lovske steklenice.) Hvala ti, Samiel! — Kàr vroče mi je bilo! — Toda kje je Maks? — Ali ne bode mož beseda? — Samiel, pomagaj! (Hodí, ne brez strahú, v risu. Oglje malone ugaša. Poklekne k njemu, naloží dračja in pihá. Sova in drugi ptiči dvigajo peruti, kakor bi hoteli zanetiti ogenj. Ogenj se kadí in prasketá.)

Maks (se skloni s skalne strmine v brezdno).

Recitativ.

Ha! — Kakšen strah!
 Prepad mi zije tù brez dnà!
 Moj pógled plah
 Vánj kot na dnò strmí peklà! —
 Kakó se tam gosté oblaki!
 Žar mesecu medlí svetál!
 Pošastne zrèm podobe v zraki!
 Vse živo vrhu skal,
 In tù — vèš, vèš! —
 Perjád ponočna, kaj li čèš?
 Grčávo me vejevje plaši

Z orjaškimi pestmí!

Ne, dasi mi srcé drhtí,

Naprej! Vsa groza me ne straši!

(Spleza nekoliko korakov po skalni stezi.)

Gašper (se dvigne in ga ugleda). Hvala, Samiel! Odlog je dobljen! (Maksu.) Kàj venderle prihajaš, tovariš? Ali je prav, da me puščaš samega? Ali ne vidiš, kakó se mučim? (Zapihal je ogenj z orlovo perutnico in jo v pogovoru drží proti Maksu.)

Maks (strmí na perut, z roko ob čelu).

Ustrelil orla sem iz višin;

Nazaj ne morem — naprej, v zločin!

(Ustavi se zopet in strmí v nasprotno skalo.)

Žál mi!

Gašper. Pridi vender! Čas pohaja! —

Maks. Dôli môči ni!

Gašper. Bebec! Saj plezaš sicer kakor divja koza!

Maks. Glej tjakaj, glej — (Pokaže na skalo, katero še razsvetljuje mesečina. Vidi se belo zagrnjena postava, ki dviga roke.)

Na vrh pečín:

To duh je materín!

Kakor v krsti prej, v grobu zdaj leží! —

Svarèč zastopa mi pot,

Velí mi odtod!

Gašper (záse). Pomagaj, Samiel! (Glasno.) Neumne spake! — Ho haho! — Ozri se novič tjà, da spoznaš posledice strahopetne svoje brezumnosti! (Zagrnjena postava je izginila. Prikaže se Agatina postava, razpletenih làs in čudno nališpana s slamo in listjem. Do cela je podobna blaznici in videti je, kakor bi se hotela pognati v slap.)

Maks. Agata! — Skočila bo v šum!

Nizdol! Pogum!

(Prikazen izgine. Maks spleza popolnoma na tlà.)

(Mesec mrka.)

Gašper (porogljivo záse). Pogum! Sevéda!

Maks (razjarjeno). Evo me! Kaj naj storim?

Gašper (vrže proti njemu lovsko steklenico; Maks jo odloží.) Najprej pij! Hladno je in vlažno. — Ali bodeš sam vlival?

Maks. Ne! Tega se nisva zmenila.

Gašper. Ohrabri se! Stopi v ris! Neprestopna ovira je proti duhovom od podnebja do najglobočjega brezdna. — Karkoli začuješ in ugledaš, miren bodi. (Skrivnostno grozno.) Če bi prišel neznanec, da nama pomaga [najsí bi bil črn jezdec na črnem, iskre pihajočem konji,] kaj tebi do tega? In če pride kàj drugega, kaj zató! Kdor je pameten, niti ne vidi takih stvari!

Maks (stopi v ris). Oh, kakó se to izide!

Gašper. Zastonj je smrt! Ne brez upiranja dajó zakrite močí zemljanom svoje zaklade. Samó če bodeš videl, da se sam tresem, pomagaj mi in kliči, kar bodem klical jaz. Sicer sva izgubljena.

Maks (hoče nekaj ugovarjati).

Gašper. Mólči! Škoda vsakega trenutka! (Luna je mrknila; kaže se le še jasen ozek rob. Gašper vzame žlico za vlivanje.) Pazi, da se naučiš. (Vzame tvarine iz lovske torbe in jih polagoma meče v žlico.) Najprej svinec. — Nekoliko raztolčenega stekla razbitih cerkvenih oken; to se dobro druži! — Nekaj živega srebrá! Tri krogle, ki so že zadele! — Desno okó udabovo! Levo risovo! Probatum est! — In sedaj še zagovor! (V treh odmorih se klanja z glavo proti zemlji.)

Melodram.

Strelec, bdèč sred temnih hoj,
 Samiel, pri meni stoj!
 Ti pomagaj mi nocoj,
 Da bo čar dovršen moj!
 Svinec zmesim, prah, pepél,
 Sedem, tri, devetkrat zél,
 Da zadene sléharn strel,
 Pridi, pridi, Samiel!

Zmes v žlici jame vreti, šumeti in daje zele-kastobelo svetlobo. Oblak prepreže lunin rob, da razsvetljuje vso krajino samó ogenj na ognjišči, so-vine oči in gnili les drevesni. Gašper vliva, izpustí krogle iz tvorila in zakliče: Jedna! Odmev ponoví: Jedna! Gozdni ptiči prihajajo z vej, sédajo okolo risa, skačejo in prhutajo. Gašper šteje: Dve! — Odmev: Dve! Črn mrjasec se pridreví skozi grmovje in se hropèč zapodí mimo Gašperja. Gašper osupne in šteje: Tri! — Odmev: Tri! Dvigne se vihar, šumí, lomi drevesne vrhove, piha iskre z ognja. — Gašper šteje boječe: Štiri! — Odmev: Štiri! Za-čuje se ropotanje, pokanje z bičem in konjski topot. Štiri ognjena, iskre metajoča kolesa se vrté preko odra, ne da bilo môči zaradi hitrosti zapaziti njih prave oblike ali vozá. Gašper, vedno plašnejši, šteje: Pet! — Odmev: Pet! Pasje lajanje in rezgetanje v zraku. Megleni lovci peš in jež, megleni jeleni in psi se pomikajo v višini.

Gašper. Gorjé! Divja vojska!

Zbor divje vojske. Čez hrib in plan, skoz
noč in žar,

Skoz roso, mègle, dež, vihar!

Skoz rov, barjè, čez skalni tlak!

Skoz ogenj, zemljo, vodo, zrak!

Jaho! Jaho! Vav! Vav!

Gašper. Šest! Gorjé! — Odmev: Šest! Gorjé!
 Vse nebó se izpremení v črno noč; viharja, ki sta se
 prej borila, treščita drug ob drugega; grozno se
 bliska in grmí. Ploha se vlije; temnomodri plameni
 švigajo iz zemlje; véšče se kažó na gorah. Drevje se
 prasketaje podira s koreninami vred; slap bučí in
 grmí; skale se udirajo. Od vseh straníj se čuje
 zvonjenje zoper vihar. Zemlja se maje. *Gašper* drhtí
 in vpíje: Samiel! Samiel! Samiel, pomagaj!
 — Sedem! — Samiel! — Odmev: Sedem! —
 Samiel! (*Gašperja vrže ob tlà.*)

Maks (katerega takisto buta vihar semtertjà,
 skoči iz risa, prime za vejo trhlega drevesa in za-
 vpíje:) Samiel! (Zdajci se nevihta polega, na mestu
 trhlega drevesa stoji črni lovec, iztezaje roko proti
Maksu).

Samiel (z grozovitim glasom). Evo me!

Maks (se prekriža in omahne).

(Ura bije jedno. Hipna tihota.)

Samiel (je izginil).

Gašper (še leží z obrazom na tleh).

Maks (krčevito vstaja).

Štev. II. Entre-act.

Tretje dejanje.

Dan. Kratek gozdni prizor.

Časih se začuje od zadi lovska godba.

Prvi prizor.*)

Dva knežja lovca od desne. Pozneje Maks in Gašper.
Napósled še jeden knežji lovec.

Prvi lovec. Krasno vreme za lovce!

Drugi lovec. Nikoli bi ne bil mislil tega;
prav do jutra je vilo kakor v peklu!

Prvi lovec. Sósebnó v Volčjem brezdnu je
baje grozovito razsajal zlí sovražnik.

Drugi lovec. Ondu je vselej zabavišče njega
svojati.

Prvi lovec. Ali je ondu polom! Debla, da
jih komaj obsežeš, ležé razklana kakor trsje;
velikanske jelke molé korenine v zrak.

*) Le-tá prva izpremena tretjega dejanja se pogostoma izpustí.

Drugi lovec. Dà, dà, saj vémo, kdo razsaja ondu.

Prvi lovec. Ti in tvoje spake! Pojdiva! (Hočeta oditi na levo stran).

Maks (nekamo razvnet od leve).

Gašper (ž njim).

Prvi lovec (mimogredé obema). Dober dan!

Drugi lovec (se odkrije Maksu). Bog daj srečo, bodoči gospod gozdar!

Maks. Dobro lovita!

Drugi lovec (prvega še pridržuje in kaže na Maksa). Čuj, bodi uljuden ž njim! To ti je strelec, da nič takega! Izprožil je tri strele — mi niti ne vidimo takó daleč, nikar da bi zadeli! Jasni knez je kàr zaljubljen vánj. Kolesce sreče se vrtí čudovito. Ako pojde takó dalje, utegnejo ga še narediti za deželnega gozdarja.

Prvi lovec. Naj ga! Pojdi! (Odideta na levo.)

Maks (Gašperju). Dobro, da sva samá! — Ali imaš še kàj ónih krogel? Daj!

Gašper. Kaj pak! Pomisli! Tri sem vzel jaz, štiri ti. Ali delí brat pošteneje?

Maks. Toda jaz imam samó še j e d n o ! Knez se zanimlje záme. Ustrelil sem trikrat, bilo je čudovito. Kaj pa si storil s krogliami?

Gašper (vzame dve sraki iz lovske torbe in ji vrže za grm). [Ná, glej,] sraki sem ustrelil ž njima.

Maks. Ali si blazen?

Gašper. Veseli me, če poderem takovo vražjo ptico! Kaj mi do vsega knežjega lova!

Maks. Torej imaš še jedno; daj jo sèm!

Gašper. Oh, kaj pak! Jaz še jedno — ti še jedno! To si shrani lepó za poskusni strel!

Maks. Daj mi svojo tretjo!

Gašper. Ne dam —

Maks. Gašper!

Tretji lovec (pride od leve strani; Maksu). Knez vas kliče, toda pri tej priči! Nastal je prepir, kakó daleč nese vaša puška. (Odide na levo.)

Maks. Précej! (Gašperju, nujno.) Daj mi tretjo kroglo!

Gašper. Ne, in če bi pokleknil prédme —!

Maks. Capin! (Odide na levo stran.)

Gašper. Reci, kar hočeš! — Sedaj porabimo hitro šesto kroglo. (Nabija.) Sedmo, hudičevo kroglo, to mi že shrani za poskusni strel. Ha, ha, ha! Račun se ujema. Na zdravje, lepa nevesta! — Ondu teče lisjaček; temu šesto kroglo v kožušek! (Odhajaje pōmeri; skoro se začuje zunaj strel.)

Izpremena.

Agatina sobica,

starošegno, vender lično okrašena. Vrata na sredi. Na levi stráni domač oltarček, na katerem stoji v cvetičnjaku šopek belih rož, razsvetljen po solnčnem žarku, padajočem skozi okno.

Drugi prizor.

Agata sama.

Agata (v snežnobeli nevestini opravi z zelenim trakom kleči pred oltarjem, vstane in se potem obrne naprej. Bolestno pobožno).

Štev. 12. Kavatina.

In najsi je oblak zakrije,
Ostane solncu vender žar;
Tam gôri sveta volja žije,
Slep ni slučaj svetá vladar!
Okó čistó in jasno zrè
Ljubèč na bitja zemlje vse!

I záme Bog skrbèl bo milo,
Ki Nánj z zaupno dušo zrèm!
Naj jutro to bi zadnje bilo,
Najsi nevesta k Njemu spèm —
Njegà okó, ljubeče vse,
Prijazno tudi náme zrè!

Tretji prizor.

Agata. Anka, nališpana, toda ne s cveticami ali mladikami, po sredi.*)

Anka. Ej, kakó si lepa, Agata! — Toda kaj vidim — jokala si celó? Če nevesta joče ali pa spomládi dež rosí, oboje mine kàj skoro. No, Bog vé, da je res: dežja je bilo dovòlj! Večkrat sem mislila, da vihar kàr podrè na kup stari gradič!

Agata. In Maks je bil ob tem groznem vremeni v gozdu! — Poleg tega sem imela takó mučne sanje.

Anka. Sanje? Vedno sem čula, da si je treba zapomniti, kar se kómu sanja pred poročnim dnevom. Takove sanje baje kakor rege naznanjajo vse ljubo vreme zakonsko. Kaj pa se ti je sanjalo?

Agata. Nekaj prav čudnega. Sanjalo se mi je, da sem bela golobica in da letam z veje na vejo. Maks pomeri náme, jaz se zgrudim; sedaj pa bela golobica izgine, in jaz sem zopet Agata, in velika, črna ujeda se valja v krvi.

Anka (tleskne z rokami). Prelepo! Prelepo!

*) Ni Anka ni družice ne smejo biti olišpane s cveticami, da Agata, ne da bi vedela, m o r a vzeti svete rože kot branilo zoper sedmo kroglo, ker drugih cvetic ni hitro dobiti.

Agata. Kakó li se moreš veseliti kàj takega?

Anka. No, črna ujeda — evo ti vse uganke! Prirejala si že pozno v noč belo poročno obleko in izvestno mislila na sedanjo svojo lepoto, predno si zaspala; evo ti bele golobice! Ustrašila si se orlovih peres na Maksovem klobuku, sploh te je groza ujed; evo ti črnega ptiča! Ali ne razlagam sanj kàj spretno?

Agata. Vse zató, ker me ljubiš, milo, veselo dete! Vender — ali še nisi slišala, da se sanje izpolnijo?

Anka (záse). Ali si ne domislim ničesar, kar bi jo razvedrilo? (Glasno, navidezno resno in boječe.) Sevéda, vsega ni smeti zametavati! Jaz sáma vém grozen vzgled. —

Štev. 13. Romanca in arija.

V snù teta mi nekoč ugleda,
Kakó odpró se vrata v hram,
In nos ji obledí kot kreda;
Saj vstopil je peklenšček sam!
Očí okrogle
Žaré mu kot oglje,
Veriga se vleče
Za njim, ko rohneče
Prihaja pred njo —
Jaz menim sevéda

Njo z nosom kot kreda —
 In tuli, oh, bridkó
 In stoka, oh, strašný!
 Križaje se, v noč
 Zakliče teta na moč:
 Suzana, Jerica!
 In pritečeta koj,
 In — misli si! — in
 Ne boj se, ne boj!
 In — strah me je! — in
 Bil z lancem duh je — pes Kosmatin!
Agata (se nejevoljno obrne).
Anka (iskreno).

Kaj, hud obraz?
 Saj vender vroče
 Za tebe čutim jaz!
 A prav ni, da nevesta joče!
 Pógled žalen,
 Ljubka, hvalen
 Pri nevesti mladi ni.
 V nežnem cveti
 Mora zreti,
 Glasno peti,
 Ne pa mreti
 V srčnem strahu in trepeti,
 To se meni pravo zdí.
 Saj tožbé so grenke

Le za spokorjenke!
 Tebi sveti náde žar;
 Sveče rádostno goré že,
 Da srcé se s srcem zveže —
 Oj, ne toži mi nikar!

[Sedaj moram pa tudi hitro po venec. Stara Elizabeta ga je ravnokar prinesla iz mesta, in jaz, pozabljiva stvar, pustila sem ga dôli.] (Srednja vrata se odpró.) Čuj, družice že prihajajo!

Četrty prizor.

Prejšnji. Družice, v selskem praznjem krilu, vender takisto brez vencev in cvetic.

Anka (odhajaje). Dober dan, deklice ljube!
 No, le pójte nevesti! Précej se vrnem. (Odide po sredi.)

Štev. 14. Zbor družic.

Jedna družica. Mé vijemo ti venec v čast
 Z vijolčnomodro svilo;
 Mé vedemo te v igro, slast,
 V radóst in ljúbav milo!

Vse (plešoč kolo okrog *Agate*).

Oj, deviški venec ti,
 Oj, vijolčna svila!

Jedna družica. Dušice, mirto v vrtu pač
 In rožmarin zamakam;
 Oh, kdaj li dojde moj snubač?
 Težkó, težkó ga čakam!

Vse (kakor gôri). Oj, deviški venec ti!
 Oj, vijolčna svila!

Jedna družica. Let sedem predla dan na dan
 Zlató si je predivo;
 Ovòj se zdí od rôse stkan,
 Zelen je venec živo!

Vse (kakor gôri). Oj, deviški venec ti!
 Oj, vijolčna svila!

Jedna družica. In ko je snubec k nji dospél,
 Že leta so minila;
 In ker je dèkle milo vzal,
 Pa venec je dobila.

Vse (kakor gôri). Oj, deviški venec ti!
 Oj, vijolčna svila!

Peti prizor.

Prejšnje. Anka vstopi z zavezano okroglo škatljo.

Anka (tudi zapôje, dvigaje škatljo v zrak).

Oj, deviški venec ti!

Oj, vijolčna svila!

No, evo me zopet! Toda skoro bi bila padla na nos. Ali si utegneš misliti, Agata? Stari gospod Kuno je že zopet strašil.

Agata (zbegana). Kaj praviš?

Anka. Da bi si bila malone polomila noge ob stari podobi. Padla je to noč že drugič z zidú in posnela dôkaj apna s seboj. Ves okvir je razbit.

Agata. Skoro bi se bala! Bil je praded mojega rodú —

Anka. Ti se tudi plašiš vsakega pajka! V taki blazni nôči, ko poka vse tramovje, ali je to kaj čudnega? [Tudi nimam poštenega kládiva, in stari žebelj je bil ves zarjavel.] No, veselo! Še jedenkrat konec pesence! (Prereže motvoz, poklekne igraje pred Agato in ji drží škatljo naproti.)

Vse (razven Agate). Oj, deviški venec ti!

Oj, vijolčna svila!

Agata (odprè škatljo in se zgane). Ah!

Vse (razven Anke, ki še klečí, takisto se zganejo in obledé).

Anka. No, kaj pa je?

Agata (vzame venec iz škatlje; srebrn mrtvaški venec je).

Anka (jako prestrašena). Mrtvaška krona! — Bog nebeški, to je — (Poskoči in skriva svojo zadrego.) Ne, to se ne dá prebiti! Stara na pol

slepa potovka ali pa prodajalka je izvestno zamenila škatlji!

Družice (se spogledujejo).

Agata (zrè molčé prédse in sklène roke).

Anka Toda kaj sedaj? (Zaprè škatljo in jo hitro skrije.) Na stran s škatljo! Venec moramo imeti!

Agata. Morda je to migljaj od zgoraj. Po-božni puščavnik mi je dal bele rože takó resno in pomembno; splete mi jih v poročni venec! Pred oltarjem in v krsti nôsi devica bele rože.

Anka (hitro vzame rože iz čaše, otrese vodo, povije jih v venec in ga dene Agati na glavo). Krasna misel! Zvile so se kàr samé in ljubko se ti podajajo! Vender, sedaj pojdimo! Sprem-ljevalci bodo že nejevoljni — pójte! Pójte!

Družice in *Anka* (odhajaje polglasno pojó).

Oj, deviški venec ti!

Oj, vijolčna svila!

Izpremena.

Popolna globina. Romantiško lepa krajina. Na desni stráni in v polovici ozadja knežji lovski šatori, v katerih se gosté imenitni gostje in dvorniki, vsi z mladikami na klobukih.

Spredi na desni stráni sedež.

Sesti prizor.

Na levi strani leže lovci in pogonjiči ter se takisto gosté; za njimi jeleni, mrjasci in druga ustreljena divjačina, vse nagrmađeno. **Otokar** v vélikem šatoru pri pojedini; spodaj na zadnjem konci **Kuno**. **Maks**, blizu Kuna, vender zunaj šatora, oprt na puško. Na levi strani **Gašper**, prisluškujé za drevesom. Napósled **Agata**, **Anka**, puščavnik, družice in izprevod kmetskih ljudij.

Štev. 15. Zbor lovcev.

Zabave jednake ni lovski zabavi —
 Komú li vrè žitja vir toli krepák?
 Ko rog se oglašá, počivati v travi,
 Poditi jelena skoz goščo, ribnják,
 To rádot je knežja in moška zahteva,
 Ki ude krepčá nam, kosilo sladí;
 Če v gozdu skalovje zvenèč nam odmeva,
 Prosteje in lepše nam čása zvenčí!
 Jo hoho! Dralara!

Dijana je véšča, da v nôči nam sveti,
 Ko všeč nam podnevi nje mračni je hlad;
 Krvavega volka, mrjasca podreti,
 Ki setvam pogoltno uničil bi sad,
 To rádot je knežja in moška zahteva,
 Ki ude krepčá nam, kosilo sladí;
 Če v gozdu skalovje zvenèč nam odmeva,

Prosteje in lepše nam čaša zvenčí!

Jo hoho! Dralara!

(Trkajo s kozarci in glasno vriskajo.)

Otokar. Dovòlj veselja pri kosilu, cenjeni prijatelji in lovski tovariši! Sedaj še nekaj resnega. Jako rad odobrim vaš ukrep, stari moj vrli Kuno! Izvoljeni vaš zet mi prija.

Kuno. Lahko mu dam v vseh stvaréh najboljšo izpričevalo. Izvestno se bode vselej trudil, da bi bil vreden milosti vaše.

Otokar. Tega se nádejem. Recite mû, naj se pripravi.

Kuno (gré iz šatora, govori z Maksom in se nató vrne v šator).

Gášper (záse). Kje li je púnica? — Pomagaj, Samiel! (Spleza na drevo in se ozira.)

Otokar. Kje je nevesta? Toliko sem slišal nji na hvalo, da sem je res radoveden.

Kuno. Po vzgledu prejasnih svojih dedov ste bili vedno jako milostivi meni in rodbini moji.

Maks (drží kroglo v dlani in strmí vánjo.) Tebe sem prihranil, krogla neizgrešna! Ali kakor svinčena utež mi ležiš v roki!

Kuno. Moja hči mora vsak čas priti. Toda če mi milostivo ne odbijete prošnje, gospod knez, dajte izprožiti poskusni strel, predno dojde.

Dobri dečak je imel že nekaj časa, ko se je sevéda čimdalje bolj bližala odločitev njega blaginje, prav posebno nesrečo. Bojim se, da bi ne bil zméden vpričo neveste.

Otokar (nasmehoma). Resnično se mi zdí, da mu kri še ni dovòlj hladna za lovca. Kolikor časa sem ga opazoval iz dalje, ustrelil je trikrat mojsterski. Ali od tistega hipa, ko sem ga dal poklicati, izgrešil je vedno.

Kuno. To se ne dá tajiti, in vender je bil prej vedno najspretnejši —

Otokar. Kdo vé, starec, ali bi se nama na poročnem dnevi godilo bolje! — Vender, stare običaje je treba spoštovati! Poleg tega — (nasmehoma in glasno, da bi ga Maks slišal) imate še starejšega lovca, Kuno, kateremu gré prednost, vsaj po letih.

Kuno. Ta — milostivi gospod — dovolite mi —

Maks (záse). Gašper ima morda še svojo zadnjo zakleto kroglo. Utegnil bi pač ž njo — (Hitro nabije puško in potisne kroglo v cev.) Še jedenkrat in nikdar več!

Otokar. No, samó da se držimo običaja in da opravičimo mojo naklonjenost. (Stopi iz šatora, za njim gostje in dvorniki. Lovci vstanejo, stopijo na drugo stran i. t. d.) Kvišku, strelec mladi!

Še jeden takšen strel, kakeršni so bili davi prvi trije, in blaginja ti! (Ko se je ogledal po levi strani.) Ali vidiš ondu na veji belo golobico? Naloga je lahka. Ustreli!

Maks (pomeri).

Agata (stopi v tistem hipu, ko hoče izprožiti, z drugimi z desne strani izmed drevja, kjer sedi bela golobica in zakliče:) Ne streljaj! Jaz sem golobica! (Golobica sprhutá z veje in na drevó, s katerega Gašper hitro pleza. Maks ji sledí s puško. Strel pokne; golobica odletí. Takó Agata kakor Gašper zakričita in se zgrudita. Agato odvedó k sedežu na desni strani).

Gašper (leží sredi pozorišča).

Štev. 16. Finale.

Nekateri. Žàl, o žàl!
Nevesto je končal!

Drugi. Z drevesa lovec je pal!

Še drugi. Ne glejmo tjà —
Kakó je zlà
Usode sila strašnà!

Zbor. Groza v dnò srcá nas žali!
Kakšen to zločin je klet?
Strah nas je, da bi zaznali,
Kdo je bil na smrt zadet.

Otokar (in njega bližji spremniki so pohiteli k Agati, nižji lovci h Gašperju).

Agato (so Anka, družice in nekateri kmetje privêdli k sedežu spredi na desni strani. Vsi se bavijo okolo nje).

Maks (kleči pred njo).

Agata (se vzbudi iz hude omedlevice).

Kje bivam?

Kàj ni bil sèn samó?

Anka. O čuj, miruj!

Maks in Kuno. Živí!

Nekateri. Zahvaljen Bog za to!

Že se po nas ozira!

Nekateri (stoječi okolo Gašperja)

Todà le tá umira,

Iz rane kri mu vrè —

Gašper (se krčevito zvija).

Pri nji je stal puščavnik v bran;

Bog zmagal je!

Biló je vse zamán!

Agata (si polagoma opomore in vstaja).

Oh, še živim; od groze le sem pala,

Iz nova dišem mili ta zrak —

Kuno. Dih prost je njen!

Maks. In spet je vstala!

Agata. Moj Maks!

Maks. Glas kliče me sladák!

Samiel (se prikaže za Gašperjem od spedi).

Gašper (ugleda Samiela, ki stoji za njim, dočim ga drugi ne vidijo).

Ti, Samiel? Tù spet?

Takó obèt je tebi svet?

Le vzemi plen! Smrt tudi me ne zmáje!

(Pretèč dvigne pest proti nebu.)

Bog bodi klet! — Ti klet!

(Seséde se, drgetaje po vsem telesi.)

Samiel (se pogrezne).

Nekateri (obvzeti od groze).

Ha! To je molil umiraje!

Kuno. Od nekda j bil je človek zèl!

Bog s kaznijo ga je zadèl!

Drugi. Nebá celó je klel oblast!

Še drugi. Kà j čuli ste? Zval je hudobo —

Otokar.

V stran! V Volčje brezdno treščite pošast!

Nekateri lovci (odnesó truplo Gašperjevo zadi na levo).

Otokar (Maksu). Le ti odkriješ mi to zlobo,

Zločin na vesti ljut imaš!

Gorjé, če zvesto vsega ne priznaš!

Maks. Zaslužil, dà, sem vašo jezo;

Mrlič me zvabil je zločest,

Da — iz obupa — pravo stezo

Kreposti pustil sem nezvest;

Kar krogel sem ta dan nabil,
 Zaklete so, in z ónim sem jih vlil!
Otokar (srdito). Tedaj odtod, iz moje službe,
 Da se ne vrneš v kraje té!
 Med nebom ni in peklom družbe —
 Nikdár čisté ne prejmeš té roké!

Maks. Ne smem prositi

In ne tožiti;

Saj slab sem bil, nikdár pa ne zločest.

Kuno. Sicér je bil dolžnosti zvest.

Agata. Od mene, oh, ga ne podite!

Lovci. Takó vsekdar srčán je, blag —

Kmetje. O, nam je bil od nekda j drag!

Anka. Usmiljeni, gospod, bodite!

Otokar (osorno). Ne, ne, ne!

Prečisto zánj je to deklè!

Odtod, da več te ne uzrem!

Če kdàj se vrneš, v ječo te zaprem!

Puščavnik (nastopi od leve strani).

Vsi (se mu spoštljivo umaknejo in ga ponižno pozdravijo).

Otokar (se odkrije).

Puščavnik. Kdo tolišnjo mu kaznij množ
 Nalaga za prestopak tak?

Otokar. Kàj ti si, sveti mož,

Ki v krajih teh te čisla vsak?

Pozdravljen, sveti mož, z nebá poslan!

I jaz sam ti vsekdar udan;
Obsodi ti ga; volja tvoja
Bo tudi sodba moja.

Puščavnik. [Pobožniku se tudi zmêde,
Da izgreší pravice pot,
Če strah, ljubezen ga zavêde,
Obup ga trešči v brezdno zmot.
Gorjé, kdor vnet od praznih sánj
Na krogle lèt blaginjo veže!
In če dušé ga ljute mreže,
Ki jih bolest je vrgla nánj,
Kdo dvigne prvi kamen vánj?
Nihčè ni sam brez očitánj!]
Odpravite tedaj poskusni strel!
A ta, (mračno pogleda Maksa) ki greh
ga je prevzel,
Ki pa je živel brez lažij,
Naj služi vam še leto dnij;
In če, kot prej je bil, ostane še,
Naj v zákon Agato prejmè!

Otokar. Všeč mi ukrep je tá,
Tvoj glas je glas Bogá.

Vsi. Gospodu čast! Dobrotno je vzprejel,
Kar sveti je puščavnik del!

Otokar. Če takšen boš, kot sveti upa mož,
Od mene v zákon jo doboš.

Maks. Izkazal bodem se pred vami,
Dolžnost, pravico branil zgolj!

Agata (Otokarju).

O, naj zahvalim vas s solzámi,
Besed mi hvalnih ni dovòlj!

Puščarnik in *Otokar*.

Brezkončna je Bogú dobrota,
Zató oprášča naj i knez!

Kuno (Maksu in Agati).

Hodita vedno prava pota,
Da sreče bosta vredna res!

Anka (Agati). Takrát, družica draga, v kite
Spet venec ti poročni dam!

Puščarnik (poklekne in razpnè roke).

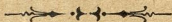
A zdaj še Njega zahvalite,
Ki branil je nedolžnost sam!

Agata, Kuno, Maks, Anka (takisto pokleknejo
in razpnó roke).

Vsi (zbor).

Dà, k Njemu povzdignimo rádosno lice,
Ki vodi vsemožno usode nam tek;
Kdor čiste je duše, vestí brez krivice,
Otroško zaupaj Očetu na vek! —

Konec.

Prodana nevesta.

Komična opera v treh dejanjih.

Spisal K. Sabina. Uglasbil B. Smetana.

Po češkem izvirniku preložil

A. Funtek.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

Natisnila „Národní Tiskarna“.

1893.

Osebe:

Krušina, kmet	Bariton.
Ljudmila, njega žena	Sopran.
Marinka, njiju hči	Sopran.
Miha, posestnik	Bas.
Agata, njega žena	Mezzo-Sopran.
Vašek, njiju sin	Tenor.
Janko, Mihov sin iz prvega zakona	Tenor.
Kecal, mešetar	Bas.
Vodja glumačev	Tenor.
Esmeralda, njega hči	Sopran.
Indijanec, glumač	Tenor.

Vaščani, fantje, glumači, otroci.

Kraj in čas dejanja:

Vas, o proščenji; vrši se popóldne po službi božji do večera.

Prvo dejanje.

Trg na vasi; ob strani krčma. — Proščenje.

Prvi prizor.

Marinka. Janko. Vaščani.

Zbor.

Kaj veseli bi ne peli,
Dokler Bog nam zdravje dá;
Kdo li vé, če spet veseli
Poslavimo praznik tá.

Kdor ženàt, katera vdana,
Radovanje pústi naše;
Žena v hiši gospodinji,
Mož v gostilni prazni čaše!

O joj, o joj!
Konec rádoti!
Stárost tró premnoge
Toge in nadloge.

Kaj veseli bi ne peli,
 Dokler Bog nam zdravje dá;
 Tisti le uživa srečo,
 Kdor od žitja kaj imá.

Janko.

Kaj takó si žalostna,
 Draga ti Marinka?

Marinka.

Slutnje ímam zlè —
 Mati mi je pravila,
 Da o próščenji poséti
 Nas bodoči ženin moj —
 Bog, kaj bo iz tega?

Janko.

Dobro! Nič se ga ne boj,
 Jaz zaščitnik bodem tvoj,
 Če le volja tvoja bo
 Stala vsemu v bran krepkó.

Zbor.

Ne vzdihujta, ne tožita,
 Verno se kot slej ljubita,
 Ljubav zmaga stanovita!

Kaj veseli bi ne peli,
 Dokler Bog nam zdravje dá;
 Tisti le uživa srečo,
 Kdor od žitja kaj imá.

Hitro z nami k plesu, spevu!
 Ne pustita v dušo gnjevu!
 Hitro, lahkkih nog,
 Na okrog, okrog!

(Zbor odide v krčmo.)

Drugi prizor.

Marinka in Janko.

(Recitativ.)

Marinka.

Takó se torej hitro vse zgodí!
 Oh, jaz nesrečnica!

Janko.

Marinka, reci, kaj takó te pláši?
 Dej, kaj je bilo?

Marinka.

Janko, ne ostrmi!

Na ógledi bajè še danes dojde
 Kmet Miha s sinom k nam, in tukaj sta
 Že môrda.

Janko.

Ali ti, kaj jima déš?

Marinka.

Kaj jima dém? Zakaj me neki to
Vprašuješ? Ali morem biti kdàj
Čegava drugega kot tvoja? Toda
Roditelji — znaj, oče moj je vezan!

Janko.

To je, sevé, hudó.

Marinka.

Ti, Janko, si
Nekamo plašen in pobit precèj,
Kot bi se česa bal, mordà — nekoga.
Prisezi, Janko, mi, da nimaš druge
Ljubezni in zaveze druge kje!
Glej, príšla mi je misel že nekoč,
Kot bi po drugi hrepenèl!

Janko.

Nikdár!

(Arija.)

Marinka.

Če kàj takega o tebi,
Janko, zvédela bi kdàj,
Vračala bi ti s sovraštvom
Nezvestobo vekomàj!

To povej mi, Janko ljubi,
 Kaj razvnel si se takó,
 Da si rôdni dom ostavil,
 Svojcem dragim dal slovó?

(Recitativ.)

Napósled je minulost tvoja vsa
 Zagrnjena kakòr v tajnósten mrak,
 In tudi oče moj se često že
 O tem je menil.

Janko.

Meni je mladost
 Bilà pač jako bedna. Sin sem jaz
Očeta imovitega, pa mati
Umrla mi je zgodaj. Na nesrečo
 Oženi se potem moj oče drugič,
 In skoro me je mačeha pregnala
 Od dóma; šel sem v širi svet in službe
 Pri tujih sem si poiskal ljudéh.

(Dvospev.)

Janko in Marinka.

{	Mati mila, to je sreča,
	Mačeha je vir gorjá;
	Neprijazna je siroti,
	Milih ji besed ne zná.

Janko.

Bodi kakorkoli!
 Glej, ljubezni v duši
 Nama moč nobena
 Zlobna ne razruši!

Janko in Marinka.

{	Ljúbav srčno sva sklenila
{	In zvestobo obljubila;
{	Naj živí do groba
{	Nama ta zvestoba!

Marinka.

Glej, tù sta! Oče ž njima moj prihaja;
 Pač mene iščejo.

Janko.

Nečem, da me kdo uzrè;
 Z Bogom, milo ti deklè!
 Z Bogom, ne pozabi me!

(Odide; Marinka se skrije.)

Tretji prizor.

Krušina. Ljudmila. Kecal.

(Trospév.)

Kecal.

Kakor pravim vam, držite,
Kum, besedo dano;
Ker že dali ste besedo,
Pa je vse dognano.
Le verújte, kum,
Velik mi je um,
Ni žebèlj, ležèč na zidu,
Kaj li druga stvar,
Ne uide bistrovidu
Mojemu nikdár.
In če hčERICA bi vaša
Bila kàj uporna,
Pázite, jaz ji pokažem,
Kaj je hči pokorna.

Krušina.

No, kaj praviš, mati?
To je meni všeč.

Ljudmila.

V jednom dnevi taka
Ne končá se reč.

Predno stalno kaj končamo,
 Vprašajmo nevesto samo,
 Če se dèkle ne upira
 In nikjer zadržka ni.

Kecal.

Kaj zadržek! Volja vaša,
 Zvitost moja vse zdrobí,
 Kar poroko nam ovira,
 Le bodite brez skrbí!

Ljudmila.

Kakšen ženin, to se vpraša.

Kecal

Kakšen ženin, kakšen ženin?
 Kaj takó-le blebetate?
 Da je dober, lahko znate,
 Če sem porok zánj jaz sam.
 Za Tobijo Miho véste,
 Ako ne, pa pravim vam,
 Da za njega domovanje
 Štiridesettisoč dam.
 Kakor pravim vam, držite,
 Kum, besedo dano;
 Ker že dali ste besedo,
 Pa je vse dognano.

Ljudmila.

V jednom dnevi taka
Ne končá se reč.

Krušina.

To je meni všeč.

Kecal.

Le verújte, kum,
Velik mi je um;
Nì žebèlj, ležèč na zidu,
Kaj li druga stvar,
Ne uide bistrovidu
Mojemu nikdár!

(Recitativ.)

Krušina.

No, res je, dobro Miho že poznam
Iz mlade dôbe; dva sinova: Janka
Ima iz prvega zakona, Vaška
Od druge žene, vènder ne poznam
Nì prvega nì drugega.

Kecal.

Takó je.

Todà pred davnimi se leti ste
Vi pred svedoki javno zavezáli,
Da daste svojo hčerko njega sinu.

Ljudmila.

In za katerega izmed obeh
Teh sinov govorite li?

Kecal.

I, kaj!

Za kóga? Saj ima le jednega —
Za Vaška! Drugi sin od prve žene
Lopóv je, potepin; kàr nič o njem
Ne vé se.

Krušina.

No, in kakšen je ta Vašek?
Zakaj privêdli niste ga s seboj?

(Trospev.)

Kecal.

Fant poslušen in navad prijaznih,
Vtipov, šal, besed ne ljubi praznih,
Kakor jagnje je mehák, kroták;
Hib, slabostij ni na njem zaznati,
Rada vsaka bi imela mati,
Da nje sin bi Vašku bil jednak!
Ni ne majhen, niti velik,
Ni debelec, niti suhec,
Niti hromec, niti gluhec,
Zvitorepec ali topec,

Zapravljivec ali skopec;
 Vse, kar zine, vse je pravo,
 Têlo mu kot lipa zdravo,
 Krasen, bôgat mu je dom —
 No, kaj dlje še pravil bom?

Krušina in Ljudmila.

Hvalna vaša je beseda
 In obema všeč seveda;
 Tudi veže nas obèt:
 Vašek bode najin zèt!

Četrty prizor.

Marinka. Prejšnji.

Krušina. Ljudmila. Kecal.

Tù gré mimo, tù gré mimo,
 Pametno ž njo govorimo!

Marinka.

Oče, mati, ali mene
 Iščeta okoli?

Kecal.

To vprašanje naj se mi dovoli:
 Ali kóga že poznaš,
 Da prav rada ga imaš?
 Glej, prišel je fant z menoj,
 Ki bi rad bil ženin tvoj!

Marinka.

Ki bi rad bil ženin moj?

Krušina.

Da ga le spoznaš,
 Rada ga imaš.

Ljudmila (tiho *Marinki*).

Če ne bode ti po volji,
 Pa mu košek daš.

Marinka.

{ Da ga le spoznam,
 { Dosti ga imam;
 { Ženin ta mi ni po volji,
 { Brž mu košek dam.

Ljudmila.

{ Da ga le spoznaš,
 { Rada ga imaš;

Če ne bode ti po volji,
Pa mu košek daš.

Krušina.

Da ga le spoznaš,
Rada ga imaš;
Če ne bode ti po volji,
Pa mu košek daš.

Kecal.

Da ga le spozná,
Dosti ga imá;
Ženin ji ne bo po volji,
Brž mu košek dá.

Kecal.

No, tedaj pričnimo,
Pismo naredimo;
Brž Marinka „dà“ naj reče,
In vse gladko se izteče.

Marinka.

To ne gré takó-le,
Kakor mislite;
Kljuká^o ima vsa ta reč,
Ki vam nič ne bode všeč.

Kecal.

Kljuka sèm in kljuka tam,
Mi zadržkov ne poznamo;
Ako jaz pomagam vam,
Z zmago, z zmago vse končamo.

Marinka.

Ímam že snubca,
Dragega ljubca!

Krušina in Ijudmila.

Íma že snubca,
Dragega ljubca!

Kecal.

Tega danes še po svetu
Pošlješ k drugemu dekletu!

Marinka

A besedo sem mu dala.

Kecal.

Na besedo nič ne damo.

Marinka.

Pismo že sem podpisala

Kecal.

Mi to pismo pokončamo.

Marinka.

Če bi šló
Kàr takó!

Kecal.

Le ravnati meni dàj,
In vse pojde, da bo kàj;
Bistri moj razum, dovtip,
Ta premaga vse na hip.
Česar nihče ne izprêde,
To moj bistri duh izvêde.

Marinka. Krušina. Ljudmila.

Česar nihče ne izprêde,
Njega bistri duh izvêde.

(Recitativ.)

Marinka.

To vém, da ne pustí me Janko moj,
Na to bi stavila glavó!

Krušina.

Če te
Pustí in če te ne pustí — kaj menim

Za to se jaz? Zavezal sem se, znaj,
Tobiji Mihi pred svedoki!

Ljudmila.

Ali,
Mož, prosim te, povej, kakov obèt
Je to?

Kecal (potegne list iz žepa).

Ná, evo črno ga na belem!
Podpisan Miha je in Krušina
In priče vse.

Marinka.

Kaj mi do tega — to
Nič ne veljá!

(Izbije mu list iz roke.)

O tem nič jaz in Janko
Ne véva in se tudi ne pustiva!

(Odide v krčmo.)

Kecal.

Oh, to je res narobe svet!

Krušina.

A dejte,
Kum dragi, kje ste li pustili Miho
In njega sina, tega častnega
In cenjenega ženina? Biló

Bi dobro, ako bi se zmenil sam
Z dekletom.

Kecal.

I, sevéda! Ali on
Ni vaje občevati z ženskami;
On sramežljiv je kakor deklica.

Krušina.

Tedaj pa težka bode mu snubitev!

Kecal.

Kum, čujte torej me, najbolje bode,
Če se sestanete kot po naključji
Tam v krčmi z Miho; ondu bode hrupno;
Ravnajo se na ples, v tem času jaz
Poiščem Janka in se zmenim ž njim.

(Odidejo na obe strani.)

Finale.

Peti prizor.

(Vaščani se zbirajo pred krčmo; starejši sédejo za mize in pijó, mlajši se pripravljajo na ples. — Balet. — Med baletom:)

Zbor.

Pridi, dèkle, pridi ročno,
Pleši, dèkle, polko skočno;

Roko v roki, náme glej,
Svet se suče ves, juhej!
Bas pritiska, cimbal cinka,
Píščal piska, struna tinka,
Pod nogó se pòd vrtí —
Ne, postati móči ni!

(Ob splošnem vriskanji pade zavesa.)

Drugo dejanje.

V vaški krčmi.

Prvi prizor.

(Na jedni strani **fantje** in **Janko** za mizo pri pivu, na drugi **Kecal**.)

Zbor.

To pivo resnično nebeški je dar,
Skrbìj in bridkostij v njem neha vihar,
Vesel je, kdor ž njim se naslaja.

Ejhuhu!

Brez piva bi svet bil puščava nam zgolj,
Neprilik na svetu je več kot dovòlj,
Bedák pa, kdor njim se udaja!

Ejhuhu!

Janko (vstane).

Ej, fantje, verujte,
Na svojo dém čast,

Da večja ljubezni
 Je sreča in slast!
 Na svetu ona je samó radóst,
 Ki s srečo napolnjuje nam mladóst.

Zbor (jedni).

Ti, Janko, zaljubljen si kàr do ušes!

Zbor (drugi).

Le glej, da ne pride gospod óni vmes!

Kecal (tudi vstane).

No, in kaj, če bi prišèl?
 Škode bi ne bilo res. —
 Dober svèt in ž njim denarci,
 To življenja ves je cvet;
 Kdor jih pametno uživa,
 Temu je igrača svet!

Zbor.

To pivo resnično nebeški je dar!

Kecal.

In denarci!

Zbor.

Skrbìj in bridkostij v njem neha vihar.

Fanko.

Ljubezen samó je radósti!

Zbor.

Vesel je, kdor ž njim se naslaja.

Fanko.

{ Ljubezen samó je radósti!

Kecal.

{ In denarci!

(Med zborovo pesmijo so polagoma vstopila dekleta, ki sedaj zaplešejo)

Balet (Furiant).

(Po plesu potegnejo dekleta fante iz krčme. Vsi odidejo.)

Drugi prizor.

Vašek (boječe vstopi).

Je-je ma-mamka mi
Po-po-po-vedala,
Da-da ra-rada bi
U-u-ugledala,
Ko-ko-ko bi lepó

Do-dobil ženó.
 No-no, pa se žé
 Oženim kjé.
 A-a-a če se ne,
 Pa-pa-pa oh, vsa vas
 Smija-ja-ja-jala se
 Mi bo na glas.

Tretji prizor.

(**Marinka** stopi zadi v krčmo; oba se zasmējeta, ko se ugledata.)

(Recitativ.)

Marinka.

Kaj ne, da res Marinke Krušinove
 Vi ženin ste?

Vašek (najprej boječe, potem zaupneje).

Dà-dà-dà, sem; ka-kakó to-to-to-to veste?

Marinka.

Kaj se vam to ne vidi? Zali ste
 Takó, in vse o vas le govórí
 In vas miluje.

Vašek (plašno).

Mi-miluje je ? Zakaj ?

Marinka.

Marinka vas za norca bo imela,
Ker fanta že imá.

Vašek (bedasto).

Oh, saj ne more
Imeti ga, ko mene že imá !

Marinka (se zasmije).

Vas ? Kaj pozná vas, in vi njo ?

Vašek.

Ka-ka-ka-kaj še ;
To-todà to vé, da jaz le njen sem že-že-ženin !

Marinka.

Res je, da vé, in vender se tolaži,
Da bode trla in žalila vas,
Doklèr vas v grob ne spravi !

Vašek (prestrašen).

To-to-to je groza !
A-a-a a ma-ma-ma-ma-mamica je rekla, da se
mo-mo-moram

Oženiti !

Marinka.

Kaj pak! Kaj bi se ne,
Tak ličen fant!

(Koketno.)

Saj tukaj na izbiro
Nevest je, če le hočete!

Vašek (olajšan).

O, hčem!

(Dvospev.)

Marinka.

Nvesto tukaj jaz poznam,
Ki le za vas gorí,
Ki dolgo dolgo le za vas
Srcé ji koperní.

Vašek.

O-o-oh, ti ljubi Bog,
Kakšna slast;
Ko deklè zamé
Čuti strast!
A-a Marinka pak,
Kaj bi rekla?

Marinka.

Nič, ker bi itak
Précej vam utekla.

Vašek.

Ali mamica,
Ta kričala bo.

Marinka.

Če uzrè nevesto,
Pa prestala bo.

Vašek.

Je-je-je li lepa?

Marinka.

Lepa kot Marinka.

Vašek.

In je-je li še mlada?

Marinka.

Mlada kot Marinka.

Vašek.

Ta da bi me vzela res?

Marinka.

Brez vas bi zblaznela res.
V vódo bi jo gnal obup;

Môrda bi izpila strup,
Noč in dan bi plákala,
Ker vas ni učákala.

(Dela se, kakor bi jokala.)

Vašek (ginjen)

Kaj pak jo-jočete?

Marinka.

Ker je nočete.

Vašek.

Ja-jaz bi jo htel,
Če-če bi le smel.

Marinka.

To je izgovor prazen,
In nič vam ni, da ljubi vas,
Najsi jo strè bojazen.

Vašek.

Ne, umreti ji ne dam,
Je-je li ka-kakor vi,
Rad jo že imam.

Marinka.

Jaz da bi vam prijala?

Vašek.

Pri-pri-prijala.

Marinka.

Mene da bi vzeli res?

Vašek.

Vze-vze-vze-vze-vzel!

Marinka.

Mehko z vami bi ravnala,

Kot bi vas povijala.

Ali bi vam prijala?

Mene da bi vzeli res?

Roko v roki prisezite,

Da Marinke nečete,

Da se ji na veke vekov

Odsihdob odrečete!

Vašek (se praska za ušesi).

Kaj, priseči še?

Te-tega pa že ne!

Marinka.

Kdor Marinko bode htèl,

Dneve bode zlè imèl,

Mnogo bo pri nji trpèl !
Brž se ji odrêcite,
Potlej z vâsi stêcite !

Vašek (jokavo).

Dà, pri-prisezam vam.

Marinka.

Marinki odrekam se.

Vašek.

O-odrekam se.

Marinka.

Nečem je nì videti.

Vašek.

Nì videti.

Marinka.

Nečem o nji slišati.

Vašek.

Nì slišati.

Marinka.

Nevesto tukaj jaz poznam,
Ki le za vas gorí,
Ki dolgo, dolgo le za vas
Srcé ji koperní.

Vašek.

O-o-oh, ti ljubi Bog,
Kakšna slast!

(Hoče jo objeti, Marinka se mu izvije in smehoma odteče.
Vašek za njo.)

Četrty prizor.

Janko. Kecal.

Kecal (vleče Janka s seboj).

Dàj, da s tabo govorim,
Fant moj ljubeznivi!

Janko (se brani).

Rajši naj še posedim
Kje pri svojem pivi.

Kecal.

Ali pa poznaš me, he?

Janko.

Ne, te časti nimam še.
In kàj vi poznate me?

Kecal.

Slišal sem, da vrl si fant,
Spoštovanja vreden,
A v ljubezni si
Vse premalo zveden.
Dej, imaš li kàj denarja?

Janko.

Saj se žéni marsikdó
Brez denarja, na rokó,
A deklè spet preudarja,
Če je ženin fant za njó.

Kecal

Véruj, dobro svet poznam,
Teh izkušenj že imam:
Brez denarja zakon sam
Gnezdo le je zlosti,
Bede in bridkosti.

(Postavi stol in séde.)

Kje, odkod
 Tvoj je rod?
 Svèt je moj kàj vreden,
 Ker sem dobro zveden.

Janko.

Daleč je do nas, gospod,
 Do moravske meje!

Kecal.

Ondu kam se pojdi ženit,
 Tù dekleta, fant,
 Niso nič za té.

Janko.

Môrda, kar je drugih kjé,
 Moja pa Marinka,
 Ta je vseh jedinka,
 Najkrasnejši dijamànt!

Kecal.

Kdor ima deklè,
 Hvali jo nad vse;
 Sreče od dekleta
 Mnogo si obeta,
 Mnogo slast;
 Potlej pa se stidi,

Ko napósled vidi,
V kakšno šel je past.

(Vstane.)

Potlej se kesá,
Ali kaj izdá
Kes prepozni tá?
Beden in bolan
Toži noč in dan,
A zaman.
Pametni pa mož,
Ta ravná oprezno
In pred svatbo še
Vse presodi trezno;
Vpraša se, kaj to
Dalo bo dobrot,
In če nič, lokàv
Gré ti svojo pot!

Janko.

Ne umejem, kaj imate,
Niti kaj bi radi s tem?

Kecal.

Dečko, to, da záte
Za nevesto boljšo vém.
Vém za mladenko, ta je bogata,
Dom dobode, blága, srébra, zláta;

Dve íma kravi, lepe teličke,
 Goske in race, tolste prašičke;
 Kos íma pólja, skrinjo novo še,
 To bi bilo nekaj, fant, kàj ne?

Kecal in Fanko.

Vém }
 Vé } za mladenko, ta je bogata,
 Dom dobode, blága, srébra, zláta;
 Dve íma kravi, lepe teličke,
 Goske in race, tolste prašičke;
 Kos íma pólja, skrinjo novo še,
 To bi bilo nekaj, fant, kàj ne?

(Recitativ.)

Kecal.

Če odpoveš Marinki se, pa précej
 Ti nekaj plačam — evo, tukaj ti
 Dam roko; sto forintov, če odstopiš,
 Ti dam.

Fanko.

Le sto forintov? Jako malo
 To za ljubezen takšno! Ne, takó
 Cenó je ne prodam!

Kecal.

No, torej tudi
 Dam dvesto.

Janko.

To je tudi vse premalo.

Kecal.

No, torej tristo, to pa le zatorej,
Da bilo bi brez nepotrebnih pravd;
Če nì tega ne vzameš, pazi, pazi,
Naj stane nas karkoli, mi te že
Napósled spravimo kakó odtod.
Pa pot ubereš brez neveste, sam,
In brez stotakov.

Janko.

Ej, a kdo teh tristo
Izplača mi?

Kecal.

Jaz sam.

Janko (navidezno začuden)

Kaj, vi? Mordà
Kàr záse? Vam pa ne prodam Marinke,
Ne, nì za milijon!

Kecal.

Eh, kaj li kvasiš?
Saj záse je ne maram, meni je
Dovòlj že jedne. Kaj ne véš, za sina

Le mešetarim, za Tobijo Miho!
 Ko bode stvar potrjena, dobiš
 Tristó, a potlej, hajdi, brž odtod!

Janko.

No, torej bodisi! Tristo je tristo —
 Odštejte novce mi, pa bode konec.
 A to vam pravim, da je nihče drug
 Ne smé dobiti, mile te Marinke,
 Kot sin Tobije Mihe le; sicèr
 Pa iz vsegà ne bode nič.

Kecal.

Sevéda,
 Moj ljubček zlati, da je ne dobode
 Drug nihče nego Mihov sin!

Janko.

In jaz
 Nikomur drugemu je ne pustim
 Kot sinu Mihovemu. V pismu si
 To pridržujem.

Kecal.

Pismo narediva
 In priče précej poiščiva.

Janko.

To bi

Še prosil . . .

Kecal.

Kaj?

Janko.

Zapišite še ondu,

Kadàr Marinka si in Mihov sin

Podasta dné poročnega rokó,

Da oče Miha več Marinčinega

Očeta za denarje terjati

Ne smé. Vse je do čista poravnano.

Kecal.

No, dobro je, to tudi v pismo dam.

(Zadovoljen odide.)

Peti prizor

Janko (sam).

Zvéš li, komú si

Kupil nevesto,

Jezen domóv se

Vrneš na cesto!

Kdo li verjame,

Da bi prodal
 Svojo Marinko,
 Ljubo Marinko,
 Srca jedinko?
 Zánjo prebijem
 Boj in vihar,
 Zánjo le žijem
 Zdaj in vsekdar!
 Nì za tisóče
 Nje ne prodam,
 Saj nji jednake
 V svetu ne znam!
 Srčno ljubezen,
 Pač le srcé
 Vrača jednako,
 Ceniti vé!

Šesti prizor.

Kecal privêde **Krušino**. Za njima **vaščani**. **Prejšnji**.

Kecal.

Bliže pridite,
 Da vsi vidite;

Vsak naj vidi, vsak naj sliši,
Vpričo vas se pismo spiši.

Zbor.

Vsak naj sliši,
List se spiši.

Kecal.

Tù sèm v to pismo
Vse naj se dene,
Kar se ukrene.

Zbor.

Vse naj se dene,
Kar se ukrene.

Kecal (séde za mizo in piše).

S tem izjavljam na tem mesti,
Da odrekam se nevesti.

Zbor.

S tem izjavlja na tem mesti,
Da odreka se nevesti.

Fanko.

Vender smé jo le dobiti
V zakon prečastiti,
Vzorni sin Tobije Mihe.

Kecal.

Dobro, sin Tobije Mihe.

Janko.

Če jo namreč rad imá
In srcé ji svoje dá;
Če izreče sam takó,
Da jo vzame za ženó.

Kecal.

Vse storjeno,
Kot rečeno.

Zbor.

Je li možno,
Da ustopa
Ljubico?

Krušina (Janku).

Kdo bi mislil, da takovo
Dobro ti srcé imaš!
Da otél bi nas neprilik,
Dobrovoljno se podaš.

Kecal.

Pa še nekaj treba znati,
Predno môči je končati:

Če odstopi Janko,
 Smo se zavezali,
 Da mu tri stotake
 Bomo izplačali.
 Za tristó se je podal
 In Marinko nam prodal.

Zbor.

Oj, sramota, res sramota,
 Da prodat nevesto gré!

Krušina (Janku).

Hvalo jaz prekličem spet;
 Takovega potepina,
 Kot si ti, ni videl svet!

Kecal.

Punctum, satis.
 Pesek še na to;
 Zdaj podpišite,
 Najprej ti, moj Janko,
 Potlej priče.

Janko (podpiše).

Rad podpišem — Janko Gorján.

Krušina (podpiše).

Res, kàr nič ni meni žal,
Saj sem vender te spoznàl!

Zbor.

Dèkle je prodal
Za tristo;
Res ni bila draga —
Sram ga bodi! —

(Zavesa pade)

Tretje dejanje.

Prizorišče kakor v prvem dejanji.

Prvi prizor.

Vašek.

Vašek (jako potrt).

To-to mi glavo be-bega,
Ka-kaj me čaka zle-zlega —
Če-če mi strup gorju-jupi
Re-res natoči v ku-kupi!
S čim-čim naj se ute-te-te-tešim,
S čim-čim življenje re-re-rešim?
To-to mi glavo be-bega,
Ka-kaj me čaka zle-zlega!

Drugi prizor.

Prejšnji. Vodja. Esmeralda. Glumači. Plesalke i. t. d.

Vodja (izklicuje).

Naznanja se občinstvu slavnemu,
Da bode na proščenji danes tukaj
Izvajala se znamenita igra,
Ki tù je nihče videl ni doslej,
In to na tleh, na konji in vrvéh.
(Fanfara.)

Med drugimi gospica Esmeralda,
Domá iz Salamanke v Španiji,
Napravljala bo drzovite skoke,
(Fanfara.)

A Indijanec z otahitanskih
Otokov, petstotisoč milj odtod,
Požiral bode vilice in nože.
(Fanfara.)

Napósled še nastopi čudovit
Amerikanski medved, ki občinstvu
Častitemu se bo razkazoval
Z dresiranimi vajami; potem
Pa še z gospico Esmeraldo k sklepu
Zaplesal preumeten španski ples.
K predstavi tej ves slavni publikum
Pozivlje se kàr najponižneje.

Todà izkušnjo naj občinstvo slavno
Uzrè takoj — holá, holá, naprej!

(Balet in produkcija glumačev, ki potem odidejo. Vaščani
za njimi.)

(Recitativ.)

Vašek (ki je ves čas kakor zamaknjen gledal Esmeraldo).

Ej-ej-ej-ej, to bode krasno! Ta-tale Indijanka,
Kakó ima no-nožice lepe!

Esmeralda.

Ali

Gospod nas tudi počastí potem?

Vašek.

Se-sevéda! Rad bi vi-vi-videl vas na vrvi!

Tretji prizor.

Indijanec (priteče preplašen). **Prejšnji.**

Indijanec.

O joj, gospod ravnatelj, čujte me!
Kakova je nesreča to! Francè
Napil se je tam v krčmi dólenji,

Takó, da niti ne stojí na nogah,
Kaj li, da bi medveda delal danes
Takó pijan!

Vodja.

Ej, vraga, vraga, naša
Najlepša točka! Brez medveda — to
Ni nič. Da ples bi španski se ne plesal?
Ne, to ne more biti in ne smé!
Poiščimo si hitro drugega,
Mordà kje v vási bil bi takšen fant.

Indijanec.

Ta bi kàj blebetal, ljudje pa bi
Smijali se, in kje ga tudi vzeti?
Prav mora biti rasel, da medvedja
Bilà bi koža ravno zánj; že ljudstvo
Ondot se zbira, več ne bode časa
Kogá iskati kje.

Vodja.

No, kaj pa ti
Déš, Esmeralda?

Vašek.

Oh, to-to-to je mladenka!
To-to bi takoj si vzel; to bi-bi-bi-bila bi
Radóst; kàr vsa-vsa-vsa vas bi bi jo gle-gle-gledala!

Esmeralda.

Vi meni priijate, in jaz bi tudi
Vas vzela.

Vašek.

Ka-kaj, da vze-vzeli bi me res?

Indijanec.

No, temu-le medvedja koža bi
Pristajala, kot bi prirasla nánj!

Vodja.

Vi pojdite in kličite po vási,
Jaz pa v tem času se z gospodom zmenim.
(Indijanec odide.)

Tedaj, gospodek! Ako Esmeralda
Vam prija, morete dobiti jo,
Kàr z nami danes pojdite igrat,
A drugo se storí samó po sebi.

Vašek (veselo iznenádejan).

Kaj? Jaz igrat?

(Žalostno.)

O-o-oh, tega pa ne znam!

Esmeralda.

Vsegà vas ljúbav moja naučí.

Vašek.

Oh, ljúbav, to je krasno!

Vodja.)*

Dobro se
Pri nas vam bo godilo; novcev mi,
Dolgóv dovòlj imamo, jesti, piti,
Kar poželimo, in slobodni smo
Vsekdár. Sloboda pa umetniku
Pomeni mnogo! Znajte, sploh je stan
Komedijašev prvi med stanovi,
Kumstos kumstorum, kakor se latinski
To pravi. Vsi ljudje do malega,
Vsakdo po svojem, so glumači zgolj,
Le da vsak ne umeje zvrševati
Komedije te dobro kakor mi.*)

Esmeralda.

No, torej, ljubček moj, bodite naš,
Ljubezen vam zamena sladka bo.

Vodja.

Saj niste vezani, poskusite
Vsaj srečo, danes morda, enkrat le.

*) Lahko izostane.

Esmeralda.

Le danes, danes, zlati moj, potem
Pa bodem vaša.

Vašek.

Ka-kaj pa bi igral?

Esmeralda.

Kankan.

Vašek.

Ka-ka-kankan? Kaj pa je to?

Esmeralda.

No, dà,
Plesala bova, z vami jaz, vi z máno.

Vašek.

A mo-mo-moja mama . . .

Esmeralda.

Ta vas ne spozná.

(Dvospev.)

Esmeralda in vodja.

{	V ličnega medveda
{	Naredimo vas,
	Okrog vrata damo

Pozlačen vam pas.
 Krinčica prelepa
 Skrije lice vam,
 Čevlje mehke damo
 Na nožice vam.
 Kakor Amor boste
 Medved novi naš,
 Svet bo vriskal, kadar
 Ples bo gledal vaš.
 (Esmeralda in vodja odideta.)

Tretji prizor.

Vašek. Précej nató **Miha, Agata in Kecal.**

(Recitativ.)

Vašek.

Oh, ne-ne-nesrečnik jaz! Vsa-vsa-vsaka hoče me
 Lju-lju-ljubiti, umoriti!

Agata.

Ej, zakaj
 Vzdihuješ, Vašek? Sinček moj, veselo!
 Oženi se, dej, pa ti bode dobro
 Na zemlji!

Vašek.

Ja-ja-jaz bojim se!

Agata.

Česa bi se

Bal, ljubček moj! Saj se nič hudega
Ne more ti zgoditi. Ženo, glej,
Dobodeš, in to je najlepša stvar
Na svetu.

Kecal.

Dà, takó je! Vašiček podpiše
To pismo, potlej pa vse bode v redu.

Vašek.

A ka-kaj podpi-pi-šem naj?

Miha.

To, da Marinko
Krušinovo si vzameš za ženó.

Vašek.

Ja-jaz ne-ne-ne-nečem je!

(Ensemble.)

Agata, Miha in Kecal.

Kaj, kaj je, neče je?

A kaj se je zgodilo?

Dej, Vašek, dej, kaj misel to

V glavó ti je ubilo?

Vašek.

Tr-tr-trpinčila bi mene zlá
In zaudala mi mordà.

Agata. Miha. Kecal.

Kakó neumna misel!
Dej, kje si to pobral?

Vašek.

Ne-ne-nekdó je danes to dejal.

Agata. Miha. Kecal.

Kdo bil je ta hudobnik?

Vašek.

Bilà je de deklica.

Agata. Miha. Kecal.

Kaj je povedala?

Vašek.

Oh, lepa je in rada me i-i-imá!

Agata.

Jo li poznaš?

Vašek.

Ne, nič!

(Odide.)

Kecal.

(V tem skriva se sleparstvo!
A nihče drug ni
Kot óni hlapec v tem.
No, jaz že vse pozvem!

Agata. Miha.

(V tem skriva se sleparstvo!
A nihče drug ni
Kot óni hlapec le.
No, on že vse pozvé!

Četrty prizor.

Marinka. Krušina. Ljudmila in prejšnji. Pozneje Vašek.

Marinka (hitro vstopi, za njo Krušina in Ljudmila).

Ne, tega ne verjamem,
To vse ni res, ni možno!
Moj Janko ni nikoli
Ravna takó brezbožno!

Krušina.

In vender res je vse!

Kecal.

O čem li dvoji še?

Krušina.

Da jo prodal je prej.

Kecal.

Tù je podpisan, glej!

(Pokaže na list.)

Stotake tri mu damo,
Potem pokòj imamo.

Marinka.

Oh, kakšna je sramota to!
Oh, moško, moško ti srcé!
Prisezal je, da žrtvoval
Na svetu vse bi rad zamé!

Krušina.

Marinka, ne žaluj!
Sedaj vsaj dobro véš,
Da njemu níkdar več
Zaupati ne smeš'

Kecal.

Le brž podpiši to, deklè,
In Vašek tudi — kje pa je?

Ljudmila.

Ej, ondu spet pri plotu
Zijoč po vási zrè.

Marinka.

Jaz níkdar ne podpišem —
Kaj, Vaška vzamem naj?
To rajši pač ostanem
Samica vekomaj!

Krušina. Miha. Agata. Kecal.

Možitev, to ni Bog vé kaj.
Le hitro se, deklè, udaj!

Kecal.

Vašek, hej, čuj, Vašek moj,
Pojdi sèm, pri nas postoj!

Vašek (pride, nejevoljno).

Ka-ka-ka-kaj pa je že zopet?

(Ugleda Marinko, veselo osupel.)

Oh, ta ta-ta-ta je bila!

Ljudmila. Agata. Krušina. Miha. Kecal.

Kaj, Marinka? Dobro glej,
Ta splašila te je prej?

Vašek

Ta dejala je, prav tá,
Da me vzame za možá.

Ljudmila. Agata. Krušina. Miha. Kecal.

Marinka to je, no,
Ki žena tvoja bo.

Vašek.

Ta, ta je meni všeč.

Kecal.

No, torej brez ekscesov
In tudi brez procesov
Podpišita to reč.

Marinka (jokaje).

Dajte, da premislim
Vsaj še kratek hip!

Ljudmila. Agata Krušina. Miha. Kecal.

Marinka, le pomisli dobro vse,
Glej, sreča, radost čaka te, deklè;
Pred sabo lep in vaben pot imaš,
Le pazi, da se trmi ne udaš!

Marinka.

Dà, vse pomislim dobro, vse!
(Vsi odidejo razven Marinke.)

Peti prizor.

Marinka (sama).

Oj, to bolí, oj to bolí,
Ko ljúbav se razdere!
In vender ne verujem še,
Kar tam se v pismu bere!
Oh, govoriti moram ž njim,
Mordà ne vé ničesar sam —
Oh, da v tej stvári žalostni
Vendèr resnico že spoznam! . . .
Ljubezni sèn je krasen bil,
Lepó se je razcvital
In nad ubogim srcem mi

Kot tiha zvezda svital.
 Kakó sem o veselih dneh
 Nevesta jaz sanjala!
 A hipno je prihrul vihar,
 Ljubáv je moja pala . . .
 Ne, saj ni možno táko zlò,
 Ljubezni ni okanil;
 Jokala zemlja bi z menoj,
 Ko bi takó me ranil!

Šesti prizor.

Marinka. Janko.

Janko (pride veselo).

Marinka, ti moj srčni žar,
 Ti zvezda moja mila,
 Povej, kakó li vsa ta stvar
 Bo nama se zvršila?

Marinka.

Pojdi! Z menoj si se igral,
 Sramotno si ravnal,
 Ponižal sebe, svojo čast,
 Srcé prodal to drugim v last.

Dej, ali res je ali ne?
Dej dà, dej ne — to bodi vse!

Janko.

Dovôli, da izgovorim —

Marinka

Ničesar čuti ne želim.
Kaj res je v pismu tisto?

Janko.

No torej, res je čisto, čisto!

Marinka (jokaje).

No, pa odtod v drug pojdi kraj
In več se ne prikaži.

Janko.

Vsaj jeden še poljub mi daj,
Da srd se tvoj ublaži.

Janko.

Ljubezni več med nama ni,
In jaz si Vaška vzamem.

Janko (se smeje).

Hahá, ej, to bi bila burka res
Kot kdaj v predpustu samem.

Marinka.

Kaj, ti se smeješ mi celó?

Janko.

Lahkó se pač, to rečem.
Dovôli, da izgovorim —

Marinka.

Poslušati te nečem.

Janko.

Kaj, taka si, da ne želiš
Nì zvédeti resnice?
Kakó bi gledal tebi kriv
Takó naravnost v lice?

Marinka.

Vém dobro, da ne govoriš,
Nezvestnik ti, resnice;
Nikdár več, dokler bodeš živ,
Ne hôdi mi pred lice!

Sedmi prizor.

Kecal. Prejšnja.

(Recitativ.)

Kecal.

Glej, glej, fantiček, čakaš že denarjev?
Nekoliko potrpi še; kadàr
Že pismo bo podpisano, prejmeš
Na krajcar, kar ti gré.

Marinka.

To je ostudno!

Kecal.

In kaj pa ti? Dej, deklica, kaj vzameš
Sinú ti Mihovega?

Janko.

Kaj pak, to
Sevé, da si ga vzame, in nihče
Nje drug ne smé dobiti, to prisezam.

Kecal.

Ti vrl si fant in pameten si tudi.

Marinka.

Nesramnik si, lažnik! Ne, zdaj nalašč
Ne vzamem Vaška in najsì umrèm
Pri tej-le priči.

Janko.

Kaj pa daste mi,
Če jo pripravim, da bi vzela sina
Mihovega?

Marinka.

Kaj déš? Ti bi me k temu
Še nagovarjal? Take podle duše
Svet videl, slišal ni, odkar stojí!

(Trospév.)

Janko.

Uteši se, deklè ljubó,
In meni le verúj zvestó!
Saj ti ne véš, jaz dobro vém,
Kaj skriva se blaginje v tem!
Sin Mihov ljubi te vsekdar,
Srcé mu záte bije,
Verjemi, ž njim le sreče žar
V življenje ti prisije!

Marinka.

Gorjé, gorjé, od teh besed
Brezupna še umrèm.

Kecal.

Jaz nisem čul modrejših pred
In vse mu prav dajèm.

(Roditelje pokličimo
In priče vse na mesto,
Da vsemu pregovarjanju
Že konec bo z nevesto.

Marinka.

(Roditelje pokličem jaz
In znanke vse na mesto,
Da konec tej neumnosti
S prodano bo nevesto.

Janko.

(Roditelje pokličite
In priče vse na mesto,
Da konec tej komediji
S prodano bo nevesto.

(Kecal odide.)

Janko.

Kàj res ničesar še ne véš?

Marinka.

Proč! Čas je že, da greš!

Finale.

Osmi prizor.

Agata. Ljudmila. Krušina. Miha. Kecal. Zbor in prejšnja.

Zbor.

Reci, Marinka, nam, kaj in kakó,
Ali vse, reci, končá se lepó?

Marinka (záse).

Osvetim se, pa naredim,
Česar on sam ni menil.
O, krivo, krivo, Janko, si
Mladenko svojo cenil! —
Dà, jaz storim, kar hočete!

Zbor.

Oj, hvala ti, Marinka!
Končan prepír je in nemir,
In skoro bo poročni píř.

Janko (stopi naprej).

Res, skoro dojde tisti čas,
In vsak vesel bo izmed vas.

Agata in Miha.

Glej, Janko! Kje se ta je vzel?

Janko.

No, oče, dobro dolgo je,
Odkar že hodim tù in tam,
A zdaj je vender čas, bi del,
Da grem domóv in pridem k vam.

Kecal.

Kaj, je li res in sèn nikak,
Da bi ta prosti potepin
Bil Janko, starši Mihov sin?
Saj deli so, da je vojak!

Janko.

Očeta res sem Mihe sin,
Kot vidite, in ne vojak,
Dasi sem mnogo se boril
Povsod z usodo, kjer sem bil.

Agata.

A časa si dovòlj imèl
Postopati po tujem.

Janko.

Ej, to vam rad verujem,
Da dobro nisem vam došèl.

A kaj! Na to prav nič ne dam:
Do ljube pravo pa imam,
Jaz sin očeta Miha sam!

Agata.

To je sleparstvo! To ne gré!

Janko.

Sleparstvo? Ne, zvijača le.
Kar v pismu je, to veže!
Pred sabo dva, Marinka, glej,
Kdo srečen bo takó, povej,
Da svoj namen doseže?

Marinka (ga objame).

Oh, zdaj umejem vso to stvar —
Dà, tvoja sem vsekdar, vsekdar!

Kecal

Oj, človek ta je ptiček zrel,
Tak sam bi hotel biti;
Zvijačno me je v past ujel,
Imé, ugled in čast mi vzel,
Ne vém več, kaj storiti!

Miha (Kecalu).

No, reči moram, všeč
Močno mi je vaš um!

Agata.

Recimo: glupo reč
Napravili ste, kum!

Marinka. Janko. Ljudmila. Krušina.

To moram reči, vseč
Močno mi je vaš um.

Zbor.

Recimo: glupo reč
Napravili ste, kum!
(Kecal srdit pobegne.)

Deveti prizor.

(Hrup za prizoriščem. Dečki tečejo čez pozoruico. Jeden kriči: »Bežite, medved je utekel!« Drugi: »Medved se je splašil; ravno sèm beži!«)

Vašek. Prejšnji.

(Recitativ.)

Vašek (priteče za medveda oblečen, strga si kožo z glave in zapoje:)

Ne-ne bojte se, jaz nisem medved, ne
Ne-ne, Vašek sem!

Agata.

Prismoda, kaj uganjaš
Ondot? Oj, te sramote! Hitro se
Poberi, sleci že to maškaro!
(Vleče Vaška s seboj.)

Krušina.

No, zdaj, kum Miha, menda vidite
Samí, da Vašek za Marinko ni.
Saj nima še razuma! Pómníte,
Kum Miha, Janko je vaš sin po rôdu.

Ljudmila.

Da ga imate zopet,
Bogá za to hvalite;
Podajte v spravo mu rokó
In ž njim se pomirite!

Miha.

No, da vse bode srečno v kraju,
Bog blagoslovi vaju!

Vsi in zbor.

Srečno stvar je dokončana,
Zmaga je ljubezni dana;
Pojmo, da zvení okrog:
Zaročenca žívi Bog! —

Konec.

